

**PRIMERJALNA ANALIZA TRENDOV
VPISA IN OSIPA ROMSKIH DIJAKOV
V PROGRAMIH SREDNJEGA POKLICNEGA
IN STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA
NA DVOJEZIČNI SREDNJI ŠOLI LENDAVAL
IN
GOSPODARSKI ŠOLI ČAKOVEC**

**USPOREDNA ANALIZA TRENDOVA
UPIŠANJA I NAPUŠTANJA ŠKOLOVANJA
UČENIKA ROMA U PROGRAMIMA
SREDNJOŠKOLSKOG OBRAZOVANJA
I STRUKOVNOG OBRAZOVANJA U
DVOJEZIČNOJ SREDNJOJ ŠKOLI LENDAVAL
I
GOSPODARSKOJ ŠKOLI ČAKOVEC**

**COMPARATIVE ANALYSIS OF
ENROLMENT TRENDS
AND DECREASE OF ROMA STUDENTS IN
SECONDARY VOCATIONAL AND
EDUCATION PROGRAMS AT THE
LENDAVA BILINGUAL HIGH SCHOOL
AND ČAKOVEC ECONOMIC SCHOOL**

KAZALO/INDEKS/INDEX

Uvod	7
Metodologija	7
PREDSTAVITEV REZULTATOV	8
VPIS IN PROGRAMI	8
Dvojezična srednja šola Lendava	8
Gospodarska šola Čakovec	10
PROGRAMI, KI SO JIH ROMSKI DIJAKI ZAKLJUČILI NA DSŠ Lendava IN GŠ ČAKOVEC V LETIH 2012-2021	14
DSŠ Lendava	14
GŠ Čakovec	18
Primerjava romskih dijakov, ki so končali šolanje na DSŠ Lendava in GŠ Čakovec v letih 2012-2021	23
Programi, ki jih romski dijaki na DSŠ Lendava in GŠ Čakovec niso zaključili v letih 2012-2021	24
DSŠ Lendava	24
GŠ Čakovec	27
Primerjava romskih dijakov, ki niso uspešno zaključili šolanja na DSŠ Lendava in GŠ Čakovec v letih 2012-2021	39
Sklep	40
UVOD	43
METODOLOGIJA	43
prezentacija rezultata	44
UPIS I PROGRAMI	44
Dvojezična srednja škola Lendava	44
Gospodarska škola, Čakovec	46
Broj učenika romske nacionalnosti u partnerskim školama prije dvadeset godina	47
Usporedba trendova upisa i napuštanja školovanja učenika romske nacionalnosti u DSŠ Lendava i GŠ Čakovec	49

ZANIMANJA KOJA SU UČENICI ROMSKE NACIONALNOSTI ZAVRŠILI U DSŠ LENDAVA I GŠ ČAKOVEC OD 2012. DO 2021. GODINE.....	51
DSŠ Lendava	51
GŠ Čakovec	55
Usporedba romskih učenika koji su završili školovanje u DSŠ Lendava i GŠ Čakovec u godinama 2012.-2021.	60
Programi koje romski učenici u DSŠ Lendava i GŠ Čakovec nisu završili od 2012. do 2021. godine	61
DSŠ Lendava	61
GŠ Čakovec	64
Usporedba romskih učenika koji nisu uspješno završili školovanje u DSŠ Lendava i GŠ Čakovec u godinama 2012.-2021.	78
Zaključak.....	79
Introduction.....	82
methodology	82
Presentation of the results.....	83
ENROLMENT AND PROGRAMS.....	83
Lendava Bilingual Highschool	83
Čakovec Economic School	85
The number of Roma students in partner high schools 20 years ago.....	86
PROGRAMS FINISHED BY THE ROMA STUDENTS ON LENDAVA BH AND ČAKOVEC ES IN THE YEARS FROM 2012 TO 2021.....	90
Lendava BH.....	90
Čakovec ES.....	95
Comparison of Roma students that finished their schooling on Lendava BH and Čakovec ES in the period from 2012 to 2021	101
Programs that were not finished by the Roma students on Lendava BH and Čakovec ES in the period from 2012 to 2021	101
Lendava BH.....	101
Čakovec ES.....	105

Comparison of Roma students that failed to successfully end their education on Lendava BH and Čakovec ES from 2012 to 2021	119
Conclusion	120

PRIMERJALNA ANALIZA TRENDOV VPISA IN OSIPA ROMSKIH DIJAKOV V PROGRAMIH SREDNJEGA POKLICNEGA IN STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA NA DVOJEZIČNI SREDNJI ŠOLI LENDA VA IN GOSPODARSKI ŠOLI ČAKOVEC

HEDROM
HIGHER EDUCATION FOR ROMA

Erasmus+

UVOD

Prva aktivnost projekta Higher education for Roma (HEDROM) je bila sekundarna analiza trendov vpisa in osipa romskih dijakov v programih srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja na partnerskih srednjih šolah. Sekundarno raziskavo smo izvedli po metodi študije primera, tj. natančne in podrobne preučitve področja raziskave. Tako so predstavniki obeh partnerskih šol preučili šolsko dokumentacijo, ki se je nanašala na število vpisanih Romov v zadnjih 20-ih letih. Pri tem je bila narejena podrobnejša analiza za zadnjih 10 let, tj. za šolska leta od 2012/2013 do 2021/2022. Smiselno so se v primerjalni analizi uporabili tudi geografski podatki o romskih naseljih in skupnostih v Sloveniji in na Hrvaškem (vezani na kraje, kjer živijo romski dijaki obeh partnerskih šol).

METODOLOGIJA

Za potrebe sekundarne analize smo partnerji najprej pripravili glavne teme, ki so bile za našo raziskavo pomembni in potrebni inštrumenti (tj. tabele s podatki). Nato je vsaka partnerska šola ob pomoči partnerske organizacije za izobraževanje odraslih izvedla svojo študijo primera, ki se je nanašala izključno na partnersko srednjo šolo. Študija primera se je nanašala na število vpisanih romskih dijakov v zadnjih 20-ih letih, pri čemer je za šolska leta od 2002/2003 do 2011/2012 bil narejen splošen popis trendov vpisa in osipa. Za šolska leta 2012/2013 do 2021/2022 pa je bila narejena podrobnejša analiza, pri čemer so bili raziskani tudi vsi programi, v katere so se vpisali romski dijaki v zadnjih 10-ih letih. Upoštevali smo tudi razne posebnosti, na primer razlog izpisa, kje se bivši dijaki nahajajo trenutno ipd., v kolikor so nam bile te informacije na voljo. Na podlagi teh podatkov se je nato oblikovalo skupno poročilo, v katerem smo po metodi primerjalne analize predstavili rezultate raziskave.

Pri ugotavljanju, kje se nahajajo bivši romski dijaki partnerskih šol, smo uporabili kvalitativno raziskovanje, predvsem na način, da smo le-te kontaktirali in jih vprašali, ali bi

to informacijo delili z nami. V Sloveniji smo to naredili s pomočjo romske svetnice, ki je pomagala pridobiti te informacije na način, ki je zagotavljal varovanje podatkov. Tega dela raziskave pa žal nismo izvedli na Hrvaškem, saj na GŠ Čakovec niso imeli dostopa do teh bivših dijakov, prav tako pa je pri njih šlo za veliko večjo populacijo in bi jim iskanje kontaktov vzelo preveč časa.

Kot romske dijake smo šteli tiste posameznike, ki so se tekom šolanja opredelili kot Romi. Tekom sekundarne analize in priprave poročila smo upoštevali pravila varovanja osebnih podatkov.

PREDSTAVITEV REZULTATOV

VPIS IN PROGRAMI

Dvojezična srednja šola Lendava

Kot je razvidno iz tabele 1, je bilo v letih 2012 do 2021 na Dvojezično srednjo šolo Lendava (v nadaljevanju DSŠ Lendava) vpisanih 35 dijakov, ki so se identificirali kot Romi, od tega 33 v programe srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja in trije v program gimnazija (eden se je vmes prepisal v program ekonomski tehnik). Tabela 1 prikazuje število vpisanih romskih dijakov v šolskih letih 2012 do 2021, pri čemer izstopata z najmanjšim številom romskih dijakov leti 2013/2014 in 2016/2017 s sedmimi romskimi dijaki. Upoštevati pa je potrebno, da sta to tudi sicer leti z manjšim vpisom dijakov na DSŠ Lendava nasploh. Največje število vpisanih romskih dijakov na DSŠ Lendava je bilo leta 2021/2022, s šestnajstimi vpisanimi romskimi dijaki, kjer se je tudi nasploh povečalo število vseh dijakov na DSŠ Lendava. To je v povprečju 10 romskih dijakov na šolsko leto, kar je v primerjavi z ostalimi vpisanimi dijaki povprečno 3,81 %. Vpis romskih dijakov je v zadnjih treh letih narasel na skoraj dvojno število romskih dijakov na šolsko leto, z največjim vpisom prav v zadnjem šolskem letu 2021/2022, v katerem pa je največji tudi osip s štirimi izpisi.

Tabela 1: Trend vpisa in osipa romskih dijakov med leti 2012 in 2021 na DSŠ Lendava.

Šolsko leto	Zaključili	Niso zaključili	Skupno št. romskih dijakov na letnik	Število vseh dijakov na DSŠ Lendava	Delež romskih dijakov
2012/2013	2	1	9	276	3,26 %
2013/2014	1	2	7	230	3,04 %
2014/2015	2	2	8	216	3,70 %
2015/2016	3	0	9	225	4,00 %
2016/2017	0	1*	7	230	3,04 %
2017/2018	1	2	8	237	3,37 %
2018/2019	2	0	8	257	3,11 %
2019/2020	1	1	11	284	3,87 %
2020/2021	3	1	12	263	4,56 %
2021/2022	0	4	16	279	5,73 %
Skupaj	15	14	35	Povprečje	3,81 %

Izmed vseh vpisanih romskih dijakov je šolanje na DSŠ Lendava v letih 2012 do 2021 uspešno zaključilo 15 romskih dijakov, od tega sta 2 zaključila najprej triletni program, nato pa še dvoletno poklicno tehnično izobraževanje na isti šoli, dve dijakinji sta zaključili splošni program gimnazija. V povprečju je v zadnjih desetih letih na DSŠ Lendava uspešno zaključil šolanje 1,5 romski dijak na šolsko leto.

V času med šolskimi leti 2012/2013 do 2021/2022 na DSŠ Lendava šolanje ni uspešno zaključilo 14 vpisanih romskih dijakov. Med temi je bilo 12 takih, ki so šolanje opustili še pred zaključkom katerega koli izobraževalnega programa, medtem ko sta 2 romska dijaka opustila program dodatnega poklicnega izobraževanja, kar pomeni, da sta predhodno en izobraževalni program že uspešno zaključila. Na DSŠ Lendava tako ni opaznih razlik med povprečjem romskih dijakov na šolsko leto, ki uspešno zaključijo šolanje, in tistih, ki ga ne zaključijo.

Od šestnajstih vpisanih dijakov je bilo v različne srednješolske programe v času raziskave vključenih še 15 romskih dijakov (prikazano v tabeli 1), vendar se jih je v času projekta, torej do konca raziskave, izpisalo oz. opustilo šolanje vse skupaj 4, kar je tudi največji osip v

zadnjih desetih letih. Najmanjši osip pri romskih dijakih na DSŠ Lendava lahko vidimo v šolskih letih 2015/2016 in 2018/2019, ko šolanja ni opustil ali bil izključen noben romski dijak. Osip romskih dijakov, ki niso zaključili šolanja, se med leti 2013 do 2022 ni drastično spremenil, z izjemo leta 2022, kjer je bil osip dvakrat večji kot leta 2013, kar je premo sorazmerno tudi večjemu številu vpisanih romskih dijakov leta 2021 v primerjavi z letom 2012.

Gospodarska šola Čakovec

V obdobju 2012 do 2021 je bilo na Gospodarsko šolo Čakovec (v nadaljevanju GŠ Čakovec) vpisanih 630 dijakov, ki so se identificirali kot Romi, vsi v programih srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja. V tabeli 2 je prikazano število vpisanih romskih dijakov na leto, pri čemer je bilo najmanj romskih dijakov vpisanih v letu 2012, ko jih je bilo 25. Največ romskih dijakov je bilo na GŠ Čakovec v letu 2017, ko jih je bilo vpisanih 85. GŠ Čakovec ima tako v povprečju vpisanih 63 romskih dijakov na leto. Glede na število vpisanih lahko vidimo, da se je število romskih dijakov na GŠ Čakovec od leta 2012 do danes podvojilo, v nekaterih letih celo potrojilo.

Tabela 2: Trend vpisa in osipa romskih dijakov med leti 2012 in 2021 na GŠ Čakovec.

Šolsko leto	Zaključili	Niso zaključili	Skupno število romskih dijakov	Število vseh dijakov na GŠČ	Delež romskih dijakov
2012/2013	3	10	26	605	4,30 %
2013/2014	5	8	35	544	6,43 %
2014/2015	8	27	68	520	13,08 %
2015/2016	9	30	81	481	16,84 %
2016/2017	15	26	82	442	18,55 %
2017/2018	14	37	85	417	20,38 %
2018/2019	10	49	78	383	20,37 %
2019/2020	5	21	53	360	14,72 %
2020/2021	8	27	66	368	17,93 %
2021/2022	14	12	56	377	14,85 %
Skupaj	91	247	630	Povprečje	14,75 %

Med leti 2012 in 2022 je šolanje na GŠ Čakovec uspešno zaključilo že 91 romskih dijakov, kar je za GŠ Čakovec povprečno 9,1 romskih dijakov na šolsko leto. Največ jih je bilo leta 2015, ko je šolanje na GŠ Čakovec uspešno zaključilo petnajst romskih učencev, najmanj pa leta 2013, ko so zaključili šolanje trije romski dijaki. Vzporedno s povečanjem števila vpisanih romskih dijakov na GŠ Čakovec se je od leta 2013 povečalo tudi število romskih dijakov, ki uspešno zaključijo šolanje, ki je danes skoraj petkrat večje kot leta 2013.

GŠ Čakovec ima poleg večjega števila vpisanih in dijakov, ki zaključijo z izobraževanjem, na šolsko leto tudi veliko osipa, z najmanjšim osipov leta 2014, ko se je izpisalo 8 romskih dijakov, z največjim pa leta 2018, ko se je izpisalo 49 romskih dijakov. V povprečju se na GŠ Čakovec izpiše 24,7 romskih dijakov na šolsko leto. Če primerjamo to s povprečjem romskih dijakov, ki na šolsko leto zaključijo šolanje, je število osipa skoraj trikrat večje od le-tega. Pomemben preobrat pa je viden v letu 2021/2022, kjer je bilo število romskih dijakov, ki so uspešno zaključili šolanje, prvič večje od števila osipa romskih dijakov v šolskem letu.

Število romskih dijakov na partnerskih srednjih šolah pred dvajsetimi leti

Tekom sekundarne raziskave se je izkazalo, da je relevanten podatek tudi število vpisanih romskih dijakov izpred 20-ih let. Podatki iz DSŠ Lendava so pokazali, da je bilo med leti 2002 in 2011 v srednjo šolo vpisanih le 12 romskih dijakov. Kot kaže spodnja tabela, vmes 5 generacij romskih dijakov sploh niso imeli, šele s šolskim letom 2008/2009 pa so se vpisale prve generacije Romov, ki so šolanje na DSŠ Lendava tudi končale. Tako je bilo med leti 2002 in 2012 na DSŠ Lendava v povprečju vpisanih okoli 0,77 % Romov, v primerjavi z ostalimi dijaki, ki so obiskovali DSŠ Lendava.

Tabela 3: Število dijakov na DSŠ Lendava pred 20 leti.

Šolsko leto	Skupno število romskih dijakov na DSŠ Lendava	Število vseh dijakov na DSŠ Lendava	Delež romskih dijakov
2002/2003	0	284	0 %
2003/2004	0	280	0 %
2004/2005	1	314	0,32 %

2005/2006	0	334	0 %
2006/2007	0	341	0 %
2007/2008	0	316	0 %
2008/2009	3	319	0,94 %
2009/2010	3	308	0,97 %
2010/2011	8	307	2,61 %
2011/2012	8	276	2,90 %
		Povprečje	0,77 %

Na GŠ Čakovec pa so v vseh letih med 2002 in 2011 imeli vpisane tudi romske dijake, katerih število je v primerjavi z dijaki večinskega naroda v povprečju 3,14 %. Prav tako podatki v spodnji tabeli kažejo porast števila romskih dijakov iz leta v leto, saj se je število le-teh iz leta 2002 do 2011 povečalo več kot 4-krat.

Tabela 4: Število dijakov na GŠ Čakovec pred 20 leti

Šolsko leto	Skupno št. romskih dijakov	Število vseh dijakov na GŠ Čakovec	Delež romskih dijakov
2002/2003	6	503	1,19 %
2003/2004	10	510	1,96 %
2004/2005	14	446	3,14 %
2005/2006	13	438	2,97 %
2006/2007	15	397	3,78 %
2007/2008	13	430	3,02 %
2008/2009	22	516	4,26 %
2009/2010	17	544	3,13 %
2010/2011	20	585	3,41 %
2011/2012	27	600	4,5 %
		Povprečje	3,14 %

Primerjava trendov vpisa in osipa romskih dijakov na DSŠ Lendava in GŠ Čakovec

Če primerjamo obe šoli, ima GŠ Čakovec veliko večje število romskih učencev v primerjavi z DSŠ Lendava, saj slednja tudi pri največjem številu vpisanih romskih dijakov (16 v letu 2021) ni blizu najmanjšemu številu romskih dijakov na GŠ Čakovec (najmanj leta 2012 s 26-imi romskimi učenci). Statistično gledano je na DSŠ Lendava vpisanih povprečno 9,6 romskih dijakov na šolsko leto, medtem ko jih je na GŠ Čakovec v povprečju vpisanih 63 na šolsko leto, kar je skoraj sedemkrat več kot na DSŠ Lendava. Na DSŠ Lendava romskih dijakov

predstavljajo v povprečju 3,81 % vseh vpisanih dijakov na DSŠ Lendava, medtem ko je ta delež na GŠ 14,75 %. Razlog za manjši vpis Romov na DSŠ Lendava je v prvi vrsti število Romov v lokalni skupnosti, saj živi v Občini Lendava po zadnjem štetju 168 pripadnikov romske manjšine. V Upravni enoti Lendava je sicer 5 romskih naselij s skupnim številom prebivalcev okoli 650, vendar pa je ena glavnih ovir pri vpisu na DSŠ Lendava dvojezičnost, ki zahteva učenje madžarščine, ki je že za otroke iz enojezičnih šol lahko ovira, za Rome, ki pa jim že slovenščina pogosto ni materni jezik, pa je to še toliko večji razlog, da raje izberejo enojezične srednje šole. Medtem pa živi v Čakovcu 1323 Romov, v Občini Mursko Središče po podatkih iz leta 2021 skupno 6954 Romov. Tako lahko vidimo, da je že samo število Romov v Lendavi skoraj osemkrat manjše proti številu Romov v Čakovcu. To pojasni podatke o veliko manjšem številu romskih dijakov na DSŠ Lendava v primerjavi z GŠ Čakovec.

Skladno s tem so tudi številke romskih dijakov, ki uspešno zaključijo šolanje na GŠ Čakovec, višje, saj je njihov uspeh v povprečju 9,1 na leto, na DSŠ Lendava pa 1,5, kar je šestkrat manj. Enako velja tudi za osip, ki je na hrvaški šoli v povprečju 24,7 romskih dijakov na leto, na slovenski šoli pa zgolj 1,4, kar je šestnajstkrat manj. Pri tem je pomembno še poudariti, da na DSŠ Lendava ni opaženih večjih razlik med povprečjem števila uspešnih romskih dijakov in števila romskih dijakov, ki letnika niso izdelali oz. so se izpisali. Medtem pa je na GŠ Čakovec število romskih dijakov, ki niso uspešno zaključili šolskega leta, bilo do leta 2022 veliko večje od števila romskih dijakov, ki so šolanje uspešno zaključili. Izjema je šolsko leto 2021/2022, kjer je število romskih dijakov, ki so uspešno zaključili šolanje, prvič preseгло število romskih dijakov, ki so ga opustili.

Primerjali smo tudi podatke o vpisanih romskih dijakih na obeh partnerskih srednjih šolah pred dvajsetimi leti, torej med leti 2002 in 2011. Ugotovili smo, da DSŠ Lendava v prvih šestih letih ni imela skoraj nič romskih dijakov, šele od šolskega leta 2008/2009 pa se je vpis Romov začel vidno poviševati. Njihovo povprečje je bilo v tistih letih veliko manjše od katerega koli odstotka romskih dijakov na GŠ Čakovec v kateremkoli šolskem letu, saj je GŠ Čakovec

imela tudi pred 20-imi leti vsako leto vpisanih minimalno 6, maksimalno pa kar 27 romskih dijakov na šolsko leto. To se seveda prav tako sklada z bližino romskih naselij in tudi številčnostjo romske skupnosti v Občini Čakovec in Lendavi, kjer je to število veliko manjše. Za obe šoli pa lahko povemo, da sta število romskih dijakov z leti občutno povečali, GŠ z maksimumom kar 20,38 % Romov med vsemi vpisanimi dijaki v šolskem letu, DSŠ Lendava pa z maksimumom 5,37 %.

PROGRAMI, KI SO JIH ROMSKI DIJAKI ZAKLJUČILI NA DSŠ LENDA VA IN GŠ ČAKOVEC V LETIH 2012-2021

DSŠ Lendava

Na DSŠ Lendava je šolanje v letih od 2013 do 2022 uspešno zaključilo 15 dijakov, ki so se identificirali kot Romi. Kot že omenjeno, sta 2 dijaka najprej dokončala triletni program, nato pa še dvoletni program PTI, kar pomeni, da gre za 13 različnih romskih dijakov ter 15 zaključenih programov med njimi. V tabeli 5 je prikazano število romskih dijakov, ki so uspešno zaključili določen program DSŠ Lendava, pri čemer sta 2 dijaka po zaključenem triletnem programu uspešno zaključila še dvoletno poklicno tehniško izobraževanje, kar skupaj nanese 15 zaključenih programov med romskimi dijaki v šolskih letih 2012/2013 do 2021/2022. Med temi dijaki sta tudi 2 romski dijakinji, ki sta zaključili splošni izobraževalni program gimnazija, ter kasneje tudi magistrirali po bolonjskem sistemu. Ostali romski dijaki na DSŠ Lendava se večinoma odločajo za triletno programe, predvsem za avtoserviserja in trgovca. Manj pogosto se odločijo za štiriletne poklicne programe, kot sta ekonomski tehnik (1 zaključen program v letih 2013-2022) in strojni tehnik (0 zaključenih programov).

Izmed desetih dijakov, ki so med leti 2013-2021 zaključili triletni program, se jih je 5 vpisalo še v dvoletni dodatni program poklicno tehniškega izobraževanja (tri je v program za strojnega tehnika in dve v program za ekonomskega tehnika), kar je 50 % vseh dijakov v

zadnjih desetih letih. Izmed teh sta 2 že zaključila dodatno poklicno izobraževanje, trije pa se še izobražujejo.

Tabela 5: Programi, ki so jih v letih 2012-2022 zaključili romski dijaki na DSŠ Lendava.

Program	Število romskih dijakov
Ekonomski tehnik	1
Avtoserviser	3
Gastronom hotelir	2
Inštalater strojnih inštalacij	2
Trgovec	3
PTI - strojni tehnik	2
*Gimnazija	2
Skupaj	15

Naslednja tabela 6 prikazuje seznam dijakov, ki so se identificirali kot Romi in so šolanje zaključili na DSŠ Lendava, s podatki o izbranem programu, trajanju šolanja in informacijah, kje je posameznik danes.

Med trinajstimi romskimi dijaki, ki so v letih od 2013 in 2022 zaključili šolanje na DSŠ Lendava, jih je 9 končalo izbrani program brez ponavljanja razreda ali prepisa v drugi program (60 %). Med ostalimi štirimi sta dva romska dijaka enkrat zamenjala program, preden sta zaključila šolanje, pri čemer se je en dijak začasno izpisal zaradi bolezni, nato pa vpisal v drugi program; drugi dijak pa se je naprej dvakrat vpisal en program, nato pa se je tretje šolsko leto vpisal v drugi triletni program, ga uspešno zaključil ter vpisal še program tehniškega izobraževanja. En romski dijak je program zamenjal dvakrat, preden je zaključil izbrani triletni program. Zadnji dijak izmed teh štirih je triletni program zaključil v predvidenem času, nato pa ponavljal en letnik na dvoletnem dodatnem tehniškem izobraževanju.

Zaradi majhnega števila romskih dijakov so na seznam vključili tudi romske dijake, ki so trenutno vpisani na DSŠ Lendava, ter smeri in letnike, ki jih obiskujejo. V času raziskave se je ravno v šolskem letu 2021/2022 prvič na DSŠ Lendava izvajal program frizer, ki je bil tisto

leto tudi najbolj obiskan program med romskimi dijaki (štiri dijakinje), pogosti pa so še vedno tudi vpisi v ostale triletno programe (trgovec, avtoserviser). V šolskem letu 2021/2022 so štirje romski dijaki po predhodno zaključenem triletnem programu nadaljevali šolanje v dvoletnem programu tehniškega izobraževanja, en za stojnega in trije za ekonomskega tehnika.

Tabela 6: Podrobnosti o romskih dijakih, ki so zaključili izobraževanje na DSŠ Lendava.

Zaporedn a št. dijaka	Program	Leto vpis a	Leto zaključ a	Trenutni status posameznika	Posebnosti
1	Gimnazija	2009	2013	Diploma na FF pedagogika in sociologija; zaposlitev na Ljudski univerzi Lendava	/
2	Inštalater strojnih inštalacij	2010	2013	Zaposlitev; lastno podjetje	Nadaljevanje izobraževanja v MS v programu PTI – strojni tehnik.
3	Gimnazija	2011	2015	Diploma na FF razredni pouk; zaposlitev na DOŠ	/
4	Inštalater strojnih inštalacij	2011	2014	Zaposlitev v podjetju AC Makoter Ljutomer	/
	PTI - strojni tehnik	2014	2016		
5	Inštalater	2011	/	Zaposlen v lokalnem okolju	Prepis v drugi program (2x)
	Trgovec	2012	/		
	Avtoservise r	2013	2016		
6	Avtoservise r	2012	2015	<i>Nimamo informacij</i>	Ponavljal letnik na programu PTI
	PTI - Strojni tehnik	2015	2018		
7	Avtoservise r	2012	/	Brezposeln	Izpis 2012 zaradi bolezni
	Gastronom hotelir	2013	2016		

8	Ekonomski tehnik	2015	2019	Višja šola v Murski Soboti – Ekonomija, dela preko študentskega servisa	/
9	Gastronom hotelir	2015	/	Obiskuje 5. letnik PTI - strojni tehnik	/
	Gastronom hotelir	2016	/		
	Avtoserviser	2017	2020		
	PTI - strojni tehnik	2020			
10	Gastronom hotelir	2016	2019	<i>Nimamo informacij</i>	/
11	Gimnazija	2017	/	Obiskuje 3. letnik v programu ekonomski tehnik	Se prepisal v drugi program
	Ekonomski tehnik	2018			
12	Trgovec	2018	2021	Obiskuje 4. letnik PTI-ekonomski tehnik	/
	PTI - ekonomski tehnik	2021			
13	Trgovec	2018	2021	Brezposelna, aktivno išče službo	Začela program PTI – ekonomski tehnik, a se v drugem polletju leto izpisala
	PTI - ekonomski tehnik	2021			
14	Trgovec	2018	2021	Brezposelna	Začela program PTI – ekonomski tehnik, a se isto leto izpisala
15	Trgovec	2019		Obiskuje 3. letnik	/
16	Avtoserviser	2019		Obiskuje 3. letnik	/
17	Strojni tehnik	2019		Obiskuje 3. letnik	/

18	Avtoserviser	2020		Obiskuje 2. letnik	/
19	Trgovec	2021		Obiskuje 1. letnik	/
20	Frizer	2021		Obiskuje 1. letnik	/
21	Frizer	2021		Obiskuje 1. letnik	/
22	Frizer	2021		Obiskuje 1. letnik	/
23	Frizer	2021		Obiskuje 1. letnik	/

Tekom raziskave so zaposleni na DSŠ Lendava uspeli pridobiti podatke o večini bivših romskih dijakov, ki so zaključili vsaj en program med leti 2013 in 2022. Izmed teh jih je danes 6 zaposlenih, kar je skoraj polovica vseh romskih učencev, ki so v zadnjih desetih letih zaključili šolanje na DSŠ Lendava. Med njimi se ena bivša dijakinja še vedno šola na višji šoli, ob tem pa redno dela preko študentskega servisa. Trije bivši dijaki so kljub pridobljeni izobrazbi trenutno brezposelni. Šolanje je kljub enemu zaključenemu programu na DSŠ Lendava nadaljevalo 8 romskih dijakov, pri tem trije na DSŠ Lendava, dva na drugi srednji šoli, ena na višji šoli in dve na fakulteti. O dveh bivših dijakih šola ni pridobila informacij o tem, kakšen je njun status danes.

GŠ Čakovec

Romski dijaki, ki so uspešno zaključili izobraževanje na GŠ Čakovec, so se najpogosteje odločili za triletno programe, kar po številu vpisov v posamezni program prikazuje tabela 7. Najbolj obiskani smeri sta krojač ali voznik motornega vozila - skupaj 1/3 števila vseh romskih dijakov, ki so šolanje v letih 2012-2022 zaključili na GŠ Čakovec. Pogosto se odločijo tudi za čevljarja ali za pomočnika cvetličarja. Najmanj romskih dijakov (1-2 na program) je zaključilo programe pediker, kozmetičar, soboslikar, pomočnik vrtnarja, splošni kemijski tehnik in logistični tehnik.

Tabela 7: Programi, ki so jih v letih 2012-2022 zaključili romski dijaki na GŠ Čakovec.

Program	Število romskih dijakov
Voznik motornega vozila	17
Krojač	19
Čevljar	13
Cvetličar	5
Pomočnik cvetličarja	11
Pomočnik krojača	4
Pomočnik vrtnarja	2
Vrtnar	3
Kozmetičar	2
Frizer	3
Splošni kmetijski tehnik	2
Logistični tehnik	2
Prometni tehnik	5
Pediker	1
Soboslikar	2
Skupaj	91

Tabela 8 prikazuje posebnosti posameznih romskih dijakov, ki so končali šolanje na GŠ Čakovec. Izmed 91 romskih dijakov na GŠ Čakovec je 81 dijakov uspešno zaključilo izbrani srednješolski program v predvidenem času, kar je skoraj 90 % dijakov, ki so uspešno zaključili šolanje. Med ostalimi desetimi dijaki jih je 9 ponavljalo en letnik, eden pa je ponavljal letnik dvakrat. Letnik so najpogosteje ponavljali romski dijaki v programu voznik motornega vozila (pet dijakov) in v programu prometni tehnik (trije dijaki). Letnik sta ponavljala tudi en frizer in en čevljar.

GŠ Čakovec ni uspela pridobiti dodatnih informacij o tem, kakšen je status teh romskih dijakov po zaključenem šolanju na njihovi šoli. Prav tako zaradi velikega števila romskih dijakov niso dodali na seznam dijakov, ki so trenutno vpisani na GŠ Čakovec, saj raziskava tega ni zahtevala.

Na GŠ Čakovec prav tako niso pogosti prepisi romskih učencem med programi, saj je 91 dijakov (tabela 8) zaključilo program, v katerega so se prvotno tudi vpisali.

Tabela 8: Podrobnosti o romskih dijakih, ki so zaključili izobraževanje na GŠ Čakovec.

Zaporedn a št. dijaka	Program	Leto vpisa	Leto zaključka	Posebnosti
1	Voznik motornega vozila	2010	2012	
2	Pomočnik cvetličarja	2010	2012	
3	Pomočnik cvetličarja	2010	2012	
4	Pomočnik krojača	2011	2013	
5	Krojač	2011	2013	
6	Krojač	2011	2013	
7	Krojač	2011	2013	
8	Krojač	2011	2013	
9	Voznik motornega vozila	2012	2014	
10	Krojač	2012	2014	
11	Krojač	2012	2014	
12	Krojač	2012	2014	
13	Krojač	2012	2014	
14	Krojač	2012	2014	
15	Krojač	2012	2014	
16	Splošni kmetijski tehnik	2011	2014	
17	Vrtnar	2013	2015	
18	Cvetličar	2013	2015	
19	Cvetličar	2013	2015	
20	Pomočnik cvetličarja	2013	2015	
21	Pomočnik cvetličarja	2013	2015	
22	Krojač	2013	2015	
23	Krojač	2013	2015	
24	Voznik motornega vozila	2013	2015	

25	Voznik motornega vozila	2011	2015	Dvakrat ponavljal letnik
26	Kozmetičar	2014	2016	
27	Frizer	2014	2016	
28	Pomočnik cvetličarja	2014	2016	
29	Pomočnik cvetličarja	2014	2016	
30	Pomočnik krojača	2014	2016	
31	Čevljar	2014	2016	
32	Čevljar	2014	2016	
33	Krojač	2014	2016	
34	Logistični tehnik	2013	2016	
35	Cvetličar	2014	2016	
36	Voznik motornega vozila	2014	2016	
37	Voznik motornega vozila	2014	2016	
38	Voznik motornega vozila	2014	2016	
39	Voznik motornega vozila	2014	2016	
40	Prometni tehnik	2012	2016	Enkrat ponavljal letnik
41	Vrtnar	2015	2017	
42	Vrtnar	2015	2017	
43	Cvetličar	2015	2017	
44	Cvetličar	2015	2017	
45	Pediker	2015	2017	
46	Pomočnik cvetličarja	2015	2017	
47	Čevljar	2015	2017	
48	Čevljar	2015	2017	
49	Soboslikar	2015	2017	
50	Voznik motornega vozila	2015	2017	
51	Prometni tehnik	2014	2017	

52	Prometni tehnik	2014	2017	
53	Prometni tehnik	2013	2017	Enkrat ponavljal letnik
54	Logistični tehnik	2014	2017	
55	Frizer	2015	2018	Enkrat ponavljal letnik
56	Pomočnik krojača	2016	2018	
57	Pomočnik krojača	2016	2018	
58	Pomočnik cvetličarja	2016	2018	
59	Pomočnik cvetličarja	2016	2018	
60	Čevljar	2016	2018	
61	Čevljar	2016	2018	
62	Krojač	2016	2018	
63	Voznik motornega vozila	2015	2018	Enkrat ponavljal letnik
64	Splošni kmetijski tehnik	2015	2018	
65	Pomočnik cvetličarja	2017	2019	
66	Pomočnik cvetličarja	2017	2019	
67	Čevljar	2017	2019	
68	Pomočnik vrtnarja	2017	2019	
69	Voznik motornega vozila	2017	2019	
70	Čevljar	2018	2020	
71	Čevljar	2018	2020	
72	Čevljar	2018	2020	
73	Čevljar	2018	2020	
74	Čevljar	2017	2020	Enkrat ponavljal letnik
75	Voznik motornega vozila	2017	2020	Enkrat ponavljal letnik
76	Voznik motornega vozila	2018	2020	
77	Voznik motornega vozila	2018	2020	
78	Voznik motornega vozila	2019	2021	

79	Voznik motornega vozila	2018	2021	Enkrat ponavljal letnik
80	Voznik motornega vozila	2018	2021	Enkrat ponavljal letnik
81	Soboslikar	2019	2021	
82	Krojač	2019	2021	
83	Krojač	2019	2021	
84	Krojač	2019	2021	
85	Krojač	2019	2021	
86	Krojač	2019	2021	
87	Čevljar	2019	2021	
88	Kozmetičar	2019	2021	
89	Frizer	2019	2021	
90	Pomočnik vrtnarja	2019	2021	
91	Prometni tehnik	2017	2021	Enkrat ponavljal letnik

Primerjava romskih dijakov, ki so končali šolanje na DSŠ Lendava in GŠ Čakovec v letih 2012-2021

Če primerjamo DSŠ Lendava in GŠ Čakovec, se pri obeh šolah vidi, da se dijaki iz romske skupnosti večinoma vpisujejo v triletne programe, ki jih tudi v večjem deležu v predvidenem času uspešno zaključijo. GŠ Čakovec je imela tukaj odlične rezultate, saj je skoraj 90 % vseh romskih dijakov, ki so izbrani program uspešno zaključili, to naredili v predvidenem času, medtem ko je to na DSŠ Lendava uspelo 60 % romskih dijakov, kar pa sicer še vedno predstavlja več kot polovico vpisanih romskih dijakov. Na DSŠ Lendava je tudi opaznih več prepisov med romskimi dijaki v druge programe, kar na GŠ Čakovec ni zaznati.

Podatkov o tem, kje so danes bivši dijaki partnerskih šol, ne moremo primerjati, saj GŠ Čakovec ni imela možnosti pridobiti te informacije.

PROGRAMI, KI JIH ROMSKI DIJAKI NA DSŠ LENDAVA IN GŠ ČAKOVEC NISO ZAKLJUČILI V LETIH 2012-2021

DSŠ Lendava

Šolanja na DSŠ Lendava med leti 2012 do 2022 ni zaključilo 14 romskih dijakov (Tabela 9): 12 dijakov ni zaključilo nobenega programa, 2 pa sta zaključila triletni program trgovec, opustila pa sta dvoletni program poklicno tehniškega izobraževanja ekonomski tehnik. Med temi romskimi dijaki je samo *eden tekom izobraževanja zamenjal program, 11 jih je bilo vpisanih v samo en program, dve pa sta predhodno en program že zaključili. Največ dijakov, ki niso zaključili šolanja, je bilo vpisanih v programa gastronom hotelir in trgovec, prav tako pa tudi v programa avtoserviser in ekonomski tehnik.

Če primerjamo med sabo dijake na DSŠ Lendava, ki so zaključili šolanje, in tiste, ki ga niso, ne vidimo večjih odstopanj pri izbranih programih. Tako med tistimi, ki so šolanje zaključili, kot med temi, ki ga niso, prevladuje vpis v triletno programe, predvsem v programe avtoserviserja, trgovca in gastronom hotelirja. Med dijaki, ki so šolanje opustili, ni bil noben vpisan v gimnazijo, medtem ko sta jo dve Rominji v zadnjih desetih letih uspešno zaključili. Prav tako ni bistvenih razlik pri ponavljanju razreda, saj so ponavljali razred tako tisti, ki so zaključili šolanje, kot tudi dijaki, ki so ga na koncu opustili.

Tabela 9: Programi, v katere so bili romski dijaki na DSŠ Lendava vpisani med leti 2012-2022, vendar jih niso zaključili.

Program	Število romskih dijakov
Ekonomski tehnik	2
Avtoserviser	3
Gastronom hotelir	4*
Trgovec	4
PTI - ekonomski tehnik	2
Skupaj	14

V tabeli 10 so podrobneje prikazani podatki o romskih dijakih, ki šolanja v času od 2013 do 2022 na DSŠ Lendava niso zaključili. Med njimi smo za tri dobili informacijo, da so zaposleni (dva v tujini, en v lokalnem okolju). Eden izmed njih je šolanje kasneje zaključil na drugi srednji šoli. Sedem jih je trenutno brezposelnih, kar je več kot polovica vseh, ki niso zaključili šolanja na DSŠ Lendava. Za dva bivša dijaka šola ni pridobila informacij o tem, kakšen je njun status danes, s tem da eden izmed njiju uradno ni izpisan, ni pa pristopil k zaključnemu izpitu. Za dve bivši dijakinji smo dobili tudi informacije, da aktivno iščeta zaposlitev, ena s pošiljanjem prošenj, druga pa se je s tem namenom vključila v program socialne aktivacije.

Večina romskih dijakov se je izpisala takoj prvo (4) ali drugo (4) leto obiskovanja srednješolskega programa. Po treh letih obiskovanja programa so se izpisali prav tako štirje romski dijaki, tako da ni vidnih večjih sprememb v zadnjih desetih letih pri osipu programa glede na leto vključenosti v VIZ program. Po štirih letih je šolanje opustil zgolj en dijak (zaradi zaposlitve), eden pa je uradno še vedno vpisan, saj ima opravljene vse šolske obveznosti, ni pa pristopil z zaključnemu izpitu.

Tabela 10: Podrobnosti o romskih dijakih, ki niso zaključili izobraževanja na DSŠ Lendava.

Zaporedn a št. dijaka	Program	Leto vpisa	Leto izpisa	Razlog izpisa	*Posebnost i	Kje je posameznik zdaj?
1	Ekonomski tehnik	2012	2014	Nemotiviranost	Prepis v SGŠ Radenci	Zaposlen
	Gastronom hotelir	2014	2015			
2	Avtoserviser	2010	2014	Disciplinske težave	/	Zaposlitev in delo v tujini
3	Ekonomski tehnik	2010	2013	Nemotiviranost	/	Brezposeln
4	Avtoserviser	2014 2015	2014 2015	Disciplinske težave	/	Brezposeln
5	Gastronom hotelir	2014	2017	Očetovstvo	/	Zaposlitev
6	Gastronom hotelir	2015	2018	Zaposlitev	Izpis v 3. letniku	Brezposelna

7	Gastronom hotelir	2016	2018	Neobiskovanje PUD-a	/	Brezposelna
8	Avtoserviser	2017	Ni se uradno izpisal	Težke družinske razmere	Ni pristopil k ZI	Nimamo informacij
9	Trgovec	2019	2020	Nemotiviranost	Obiskovala SA za romske ženske v 2021	Brezposelna
10	Trgovec	2020	2021	Neobiskovanje pouka	/	Nimamo informacij
11	Trgovec	2019	2022	Težke družinske razmere	/	Brezposelna
12	Trgovec	2020	2022	Nosečnost	/	Brezposelna
13	PTI - ekonomski tehnik	2021	2021	Nemotiviranost	Ima zaključen triletni program trgovec	Brezposelna , pričakuje prvega otroka
14	PTI - ekonomski tehnik	2021	2022	Težke družinske razmere	Ima zaključen triletni program trgovec	Brezposelna , aktivno išče delo

Med razlogi romskih dijakov za opustitev šolanja med leti 2013-2022, ki so prikazani v tabeli 11, sta najpogostejša razloga nemotiviranost in težke družinske razmere. Drugi razlogi so: disciplinske težave, nosečnost oz. očetovstvo in neobiskovanje pouka ali praktičnega usposabljanja. En dijak je šolanje opustil, ker se mu je ponudila priložnost za delo in je danes tudi zaposlen.

Tabela 11: Razlogi za osip romskih dijakov na DSS Lendava.

Razlog za opustitev šolanja	Število romskih dijakov
Nemotiviranost	4
Disciplinske težave	2
Nosečnost/očetovstvo	2

Zaposlitev	1
Neobiskovanje pouka/prakse	2
Težke družinske razmere	3

Če primerjamo romske dijake na DSŠ Lendava, ki so zaključili šolanje na DSŠ Lendava, z njihovimi vrstniki, ki so šolanje opustili, vidimo, da je število zaposlenih večje med dijaki, ki so zaključili vsaj en srednješolski program na DSŠ Lendava.

Tabela 12: Trenutni status bivših romskih dijakov DSŠ Lendava.

Trenutni status bivšega dijaka	Zaključil vsaj en srednješolski program	Niso zaključili nobenega srednješolskega programa	Skupaj
Zaposlen	6	3	9
Brezposeln	3	7	10
Nadaljeval šolanje	8	1	9
Aktivno išče zaposlitev	1	1	2
Ni informacij	2	2	4

GŠ Čakovec

Kot je razvidno iz tabele 13 je na GŠ Čakovec šolanje v času od 2012 do 2022 opustilo 247 romskih dijakov. Tudi ti romski dijaki so bili v večini vpisani v triletne programe, pri čemer jih je bilo največ vpisanih v programe čevljar (49), krojač (45), cvetličar (43) in voznik motornega vozila (31). Najmanj jih je bilo vpisanih v programe frizer (1), vrtnar (2), splošni kmetijski tehnik (3) in logistični tehnik (3).

V primerjavi z romskimi dijaki, ki so šolanje na GŠ Čakovec zaključili, in tistimi, ki so ga opustili, ni bistvenih razlik med izbranimi programi v zadnjih desetih letih. Med najbolj priljubljenimi so v zadnjih desetih letih programi krojač, čevljar, voznik motornega vozila in cvetličar, kar predstavlja izbiro 60-70 % vseh romskih dijakov na omenjeni srednji šoli. Pri tem pa je potrebno poudariti, da v povprečju program uspešno zaključi trikrat manj romskih dijakov, kot pa ga opusti. Podatki prav tako nakazujejo, da je program kozmetičar trenutno edini na seznamu, ki ima »pozitivno povprečje«, saj sta ga v zadnjih letih uspešno zaključila 2 romska dijaka, opustil pa ga ni nobeden.

Tabela 13: Programi, v katere so bili romski dijaki na GŠ Čakovec vpisani med leti 2012-2022, vendar jih niso zaključili.

Program	Število romskih dijakov
Voznik motornega vozila	31
Krojač	45
Čevljar	49
Cvetličar	43
Pomočnik cvetličarja	12
Pomočnik krojača	13
Pomočnik vrtnarja	4
Vrtnar	2
Frizer	1
Splošni kmetijski tehnik	3
Gospodarski kmetovalec	5
Logistični tehnik	3
Prometni tehnik	12
Pediker	4
Soboslikar	7
Voznik	11
Modni tehnik	2
Skupaj	247

Razen razloga izpisa, GŠ Čakovec ni imela možnosti pridobiti več informacij o tem, kakšen je trenutni status posameznikov, ki med leti 2012 in 2021 niso uspešno zaključili nobenega programa na GŠ Čakovec.

Tabela 14: Podrobnosti o romskih dijakih, ki niso zaključili izobraževanja na GŠ Čakovec.

Zaporedn a št. dijaka	Program	Leto vpisa	Leto izpisa	Razlog izpisa
1	Voznik motornega vozila	2012	2012	Prezahtevnost izbranega programa
2	Voznik motornega vozila	2012	2012	Neizdelan razred
3	Voznik motornega vozila	2012	2012	Neizdelan razred
4	Pediker	2012	2012	Neizdelan razred
5	Krojač	2012	2012	Neizdelan razred
6	Krojač	2012	2012	Neizdelan razred

7	Čevljar	2012	2012	Neizdelan razred
8	Čevljar	2012	2012	Neizdelan razred
9	Krojač	2011	2012	Težke družinske razmere
10	Krojač	2011	2012	Prezahtevnost izbranega programa
11	Pomočnik cvetličarja	2013	2013	Težke družinske razmere
12	Soboslikar	2013	2013	Težke družinske razmere
13	Voznik motornega vozila	2012	2013	Prezahtevnost izbranega programa
14	Krojač	2012	2013	Prezahtevnost izbranega programa
15	Voznik motornega vozila	2012	2013	Prezahtevnost izbranega programa
16	Krojač	2013	2013	Težke družinske razmere
17	Cvetličar	2013	2013	Težke družinske razmere
18	Cvetličar	2013	2013	Težke družinske razmere
19	Tehnik cestnega prometa	2014	2014	Prezahtevnost izbranega programa
20	Pomočnik krojača	2014	2014	Težke družinske razmere
21	Pomočnik krojača	2014	2014	Težke družinske razmere
22	Pomočnik cvetličarja	2014	2014	Težke družinske razmere
23	Logistični tehnik	2014	2014	Prezahtevnost izbranega programa
24	Cvetličar	2014	2014	Težke družinske razmere
25	Cvetličar	2014	2014	Težke družinske razmere
26	Cvetličar	2014	2014	Težke družinske razmere
27	Cvetličar	2014	2014	Težke družinske razmere
28	Cvetličar	2014	2014	Nosečnost
29	Cvetličar	2013	2014	Nosečnost
30	Cvetličar	2013	2014	Prezahtevnost izbranega programa
31	Cvetličar	2013	2014	Prezahtevnost izbranega programa

32	Pomočnik krojača	2013	2014	Nosečnost
33	Krojač	2012	2014	Nosečnost, poroka
34	Čevljar	2014	2014	Prezahtevnost izbranega programa
35	Krojač	2014	2014	Prezahtevnost izbranega programa
36	Soboslikar	2014	2014	Težke družinske razmere
37	Krojač	2014	2014	Neizdelan razred
38	Krojač	2014	2014	Neizdelan razred
39	Logistični tehnik	2014	2014	Neizdelan razred
40	Pediker	2014	2014	Neizdelan razred
41	Pediker	2014	2014	Neizdelan razred
42	Cvetličar	2014	2014	Neizdelan razred
43	Cvetličar	2014	2014	Neizdelan razred
44	Soboslikar	2014	2014	Neizdelan razred
45	Voznik motornega vozila	2013	2014	Neizdelan razred
46	Frizer	2015	2015	Neizdelan razred
47	Voznik motornega vozila	2015	2015	Neizdelan razred
48	Logistični tehnik	2014	2015	Neizdelan razred
49	Cvetličar	2014	2015	Neizdelan razred
50	Tehnik cestnega prometa	2012	2015	Neizdelan razred
51	Cvetličar	2015	2015	Prezahtevnost izbranega programa
52	Gospodarski kmetovalec	2015	2015	Prezahtevnost izbranega programa
53	Gospodarski kmetovalec	2015	2015	Prezahtevnost izbranega programa
54	Gospodarski kmetovalec	2015	2015	Prezahtevnost izbranega programa
55	Vrtnar	2015	2015	Težke družinske razmere
56	Cvetličar	2015	2015	Težke družinske razmere

57	Pediker	2015	2015	Prezahtevnost izbranega programa
58	Pomočnik cvetličarja	2015	2015	Težke družinske razmere
59	Krojač	2015	2015	Težke družinske razmere
60	Krojač	2015	2015	Težke družinske razmere
61	Čevljar	2015	2015	Prezahtevnost izbranega programa
62	Krojač	2015	2015	Težke družinske razmere
63	Čevljar	2015	2015	Prezahtevnost izbranega programa
64	Krojač	2015	2015	Težke družinske razmere
65	Krojač	2015	2015	Težke družinske razmere
66	Splošni kmetijski tehnik	2015	2015	Prezahtevnost izbranega programa
67	Soboslikar	2014	2015	Težke družinske razmere
68	Krojač	2014	2015	Težke družinske razmere
69	Krojač	2014	2015	Težke družinske razmere
70	Cvetličar	2014	2015	Težke družinske razmere
71	Cvetličar	2014	2015	Težke družinske razmere
72	Cvetličar	2013	2015	Nosečnost
73	Čevljar	2015	2015	Neizdelan razred
74	Čevljar	2015	2015	Neizdelan razred
75	Krojač	2015	2015	Neizdelan razred
76	Cvetličar	2016	2016	Neizdelan razred
77	Voznik motornega vozila	2016	2016	Neizdelan razred
78	Cvetličar	2016	2016	Neizdelan razred
79	Voznik	2016	2016	Neizdelan razred
80	Voznik	2016	2016	Neizdelan razred
81	Krojač	2016	2016	Neizdelan razred
82	Cvetličar	2016	2016	Neizdelan razred

83	Cvetličar	2016	2016	Neizdelan razred
84	Voznik	2016	2016	Neizdelan razred
85	Voznik	2016	2016	Neizdelan razred
86	Cvetličar	2015	2016	Neizdelan razred
87	Tehnik cestnega prometa	2016	2016	Prezahtevnost izbranega programa
88	Tehnik cestnega prometa	2016	2016	Prezahtevnost izbranega programa
89	Pomočnik cvetličarja	2016	2016	Težke družinske razmere
90	Pomočnik krojača	2016	2016	Težke družinske razmere
91	Pomočnik cvetličarja	2016	2016	Težke družinske razmere
92	Krojač	2016	2016	Težke družinske razmere
93	Čevljar	2016	2016	Težke družinske razmere
94	Splošni kmetijski tehnik	2016	2016	Prezahtevnost izbranega programa
95	Splošni kmetijski tehnik	2016	2016	Prezahtevnost izbranega programa
96	Voznik motornega vozila	2016	2016	Prezahtevnost izbranega programa
97	Cvetličar	2015	2016	Težke družinske razmere
98	Vrtnar	2015	2016	Težke družinske razmere
99	Gospodarski kmetovalec	2015	2016	Prezahtevnost izbranega programa
100	Pomočnik cvetličarja	2015	2016	Težke družinske razmere
101	Soboslikar	2015	2016	Težke družinske razmere
102	Tehnik cestnega prometa	2017	2017	Neizdelan razred
103	Krojač	2017	2017	Neizdelan razred
104	Krojač	2017	2017	Neizdelan razred
105	Čevljar	2017	2017	Neizdelan razred
106	Čevljar	2017	2017	Neizdelan razred
107	Čevljar	2017	2017	Neizdelan razred

108	Čevljar	2017	2017	Neizdelan razred
109	Cvetličar	2017.	2017	Neizdelan razred
110	Cvetličar	2017	2017	Neizdelan razred
111	Voznik	2017	2017	Neizdelan razred
112	Voznik	2017	2017	Neizdelan razred
113	Voznik	2017	2017	Neizdelan razred
114	Voznik	2017	2017	Neizdelan razred
115	Voznik	2017	2017	Neizdelan razred
116	Voznik	2017	2017	Neizdelan razred
117	Čevljar	2016	2017	Neizdelan razred
118	Čevljar	2016	2017	Neizdelan razred
119	Čevljar	2016	2017	Neizdelan razred
120	Čevljar	2016	2017	Neizdelan razred
121	Voznik	2015	2017	Neizdelan razred
122	Pomočnik cvetličarja	2017	2017	Težke družinske razmere
123	Tehnik cestnega prometa	2017	2017	Prepis na drugo šolo
124	Krojač	2017	2017	Težke družinske razmere
125	Krojač	2017	2017	Težke družinske razmere
126	Krojač	2017	2017	Težke družinske razmere
127	Čevljar	2017	2017	Težke družinske razmere
128	Čevljar	2017	2017	Težke družinske razmere
129	Pomočnik krojača	2017	2017	Težke družinske razmere
130	Cvetličar	2017	2017	Težke družinske razmere
131	Cvetličar	2017	2017	Težke družinske razmere
132	Soboslikar	2017	2017	Težke družinske razmere
133	Cvetličar	2017	2017	Težke družinske razmere

134	Voznik vozila	motornega	2017	2017	Prezahtevnost programa	izbranega
135	Voznik vozila	motornega	2017	2017	Prezahtevnost programa	izbranega
136	Cvetličar		2017	2017	Težke družinske razmere	
137	Voznik vozila	motornega	2016	2017	Prezahtevnost programa	izbranega
138	Voznik vozila	motornega	2016	2017	Prezahtevnost programa	izbranega
139	Gospodarski kmetovalec		2018	2018	Neizdelan razred	
140	Cvetličar		2018	2018	Neizdelan razred	
141	Tehnik prometa	cestnega	2018	2018	Neizdelan razred	
142	Pomočnik cvetličarja		2018	2018	Neizdelan razred	
143	Krojač		2018	2018	Neizdelan razred	
144	Krojač		2018	2018	Neizdelan razred	
145	Čevljar		2018	2018	Neizdelan razred	
146	Čevljar		2018	2018	Neizdelan razred	
147	Čevljar		2018	2018	Neizdelan razred	
148	Voznik vozila	motornega	2018	2018	Neizdelan razred	
149	Voznik vozila	motornega	2018	2018	Neizdelan razred	
150	Voznik vozila	motornega	2018	2018	Neizdelan razred	
151	Voznik vozila	motornega	2017	2018	Neizdelan razred	
152	Voznik vozila	motornega	2016	2018	Neizdelan razred	
153	Čevljar		2016	2018	Neizdelan razred	
154	Čevljar		2016	2018	Neizdelan razred	
155	Čevljar		2016	2018	Neizdelan razred	
156	Čevljar		2016	2018	Neizdelan razred	
157	Voznik vozila	motornega	2016	2018	Prezahtevnost programa	izbranega

158	Čevljar	2016	2018	Nosečnost
159	Voznik motornega vozila	2017	2018	Prezahtevnost izbranega programa
160	Cvetličar	2017	2018	Težke družinske razmere
161	Cvetličar	2017	2018	Težke družinske razmere
162	Čevljar	2017	2018	Težke družinske razmere
163	Čevljar	2017	2018	Težke družinske razmere
164	Čevljar	2017	2018	Težke družinske razmere
165	Cvetličar	2018	2018	Težke družinske razmere
166	Cvetličar	2018	2018	Težke družinske razmere
167	Cvetličar	2018	2018	Težke družinske razmere
168	Cvetličar	2018	2018	Težke družinske razmere
169	Cvetličar	2018	2018	Težke družinske razmere
170	Cvetličar	2018	2018	Težke družinske razmere
171	Tehnik cestnega prometa	2018	2018.	Prezahtevnost izbranega programa
172	Pomočnik vrtnarja	2018	2018	Težke družinske razmere
173	Pomočnik krojača	2018	2018	Težke družinske razmere
174	Pomočnik krojača	2018	2018	Težke družinske razmere
175	Čevljar	2018	2018	Prezahtevnost izbranega programa
176	Čevljar	2018	2018	Prezahtevnost izbranega programa
177	Čevljar	2018	2018	Prezahtevnost izbranega programa
178	Čevljar	2018	2018	Prezahtevnost izbranega programa
179	Čevljar	2018	2018	Prezahtevnost izbranega programa
180	Čevljar	2018	2018	Prezahtevnost izbranega programa
181	Krojač	2018	2018	Težke družinske razmere
182	Krojač	2018	2018	Težke družinske razmere

183	Krojač		2018	2018	Težke družinske razmere
184	Voznik motornega vozila		2018	2018	Prezahtevnost izbranega programa
185	Voznik motornega vozila		2018	2018	Prezahtevnost izbranega programa
186	Voznik motornega vozila		2018	2018	Prezahtevnost izbranega programa
187	Voznik motornega vozila		2018	2018	Prezahtevnost izbranega programa
188	Krojač		2019	2019	Neizdelan razred
189	Krojač		2019	2019	Neizdelan razred
190	Krojač		2019	2019	Neizdelan razred
191	Čevljar		2019	2019	Neizdelan razred
192	Voznik motornega vozila		2016	2019	Neizdelan razred
193	Pomočnik cvetličarja		2019	2019	Težke družinske razmere
194	Pomočnik krojača		2019	2019	Težke družinske razmere
195	Pomočnik krojača		2019	2019	Težke družinske razmere
196	Tehnik cestnega prometa		2019	2019	Prezahtevnost izbranega programa
197	Cvetličar		2019	2019	Težke družinske razmere
198	Krojač		2019	2019	Težke družinske razmere
199	Krojač		2019	2019	Zdravstveni problemi
200	Krojač		2019	2019	Težke družinske razmere
201	Čevljar		2019	2019	Težke družinske razmere
202	Čevljar		2019	2019	Težke družinske razmere
203	Čevljar		2019	2019	Težke družinske razmere
204	Čevljar		2017	2019	Težke družinske razmere
205	Modnih tehnik		2019	2019	Prezahtevnost izbranega programa
206	Modnih tehnik		2019	2019	Prezahtevnost izbranega programa
207	Pomočnik krojača		2017	2019	Težke družinske razmere

208	Voznik motornega vozila	2016	2019	Prezahtevnost izbranega programa
209	Krojač	2020	2020	Neizdelan razred
210	Čevljar	2020	2020	Neizdelan razred
211	Čevljar	2019	2020	Neizdelan razred
212	Voznik motornega vozila	2020	2020	Neizdelan razred
213	Cvetličar	2020	2020	Zdravstveni problemi
214	Cvetličar	2020	2020	Zdravstveni problemi
215	Tehnik cestnega prometa	2020	2020	Prezahtevnost izbranega programa
216	Tehnik cestnega prometa	2020	2020	Prezahtevnost izbranega programa
217	Pomočnik cvetličarja	2020	2020	Težke družinske razmere
218	Pomočnik cvetličarja	2020	2020	Težke družinske razmere
219	Pomočnik vrtnarja	2020	2020	Težke družinske razmere
220	Pomočnik vrtnarja	2020	2020	Težke družinske razmere
221	Pomočnik krojača	2020	2020	Težke družinske razmere
222	Pomočnik krojača	2020	2020	Težke družinske razmere
223	Krojač	2020	2020	Težke družinske razmere
224	Krojač	2020	2020	Težke družinske razmere
225	Krojač	2020	2020	Težke družinske razmere
226	Čevljar	2020	2020	Težke družinske razmere
227	Čevljar	2020	2020	Težke družinske razmere
228	Čevljar	2020	2020	Težke družinske razmere
229	Čevljar	2020	2020	Težke družinske razmere
230	Čevljar	2020	2020	Prezahtevnost izbranega programa
231	Voznik motornega vozila	2020	2020	Prezahtevnost izbranega programa
232	Pomočnik cvetličarja	2019	2020	Težke družinske razmere

233	Soboslikar	2019	2020	Zdravstveni problemi
234	Voznik motornega vozila	2018	2020	Prezahtevnost izbranega programa
235	Voznik motornega vozila	2018	2020	Prezahtevnost izbranega programa
236	Pomočnik krojača	2021	2021	Težke družinske razmere
237	Tehnik cestnega prometa	2021	2021	Prezahtevnost izbranega programa
238	Krojač	2021	2021	Težke družinske razmere
239	Krojač	2021	2021	Težke družinske razmere
240	Krojač	2021	2021	Nosečnost
241	Krojač	2021	2021	Zdravstveni problemi
242	Krojač	2021	2021	Težke družinske razmere
243	Čevljar	2021	2021	Težke družinske razmere
244	Čevljar	2021	2021	Težke družinske razmere
245	Voznik motornega vozila	2021	2021	Prezahtevnost izbranega programa
246	Pomočnik vrtnarja	2019	2021	Težke družinske razmere
247	Cvetličar	2019	2021	Zdravstveni problemi

Na podlagi statistične analize, ki jo prikazuje tabela 15, lahko vidimo, da so romski dijaki na GŠ Čakovec največkrat opustili šolanje že v prvem letniku (189), kar predstavlja 76,5 % romskih dijakov v zadnjih desetih letih na GŠ Čakovec. Število romskih dijakov pada z vsakim letom vključenosti v srednješolski program.

Tabela 15: Število let pred osipom med romskimi dijaki na GŠ Čakovec med leti 2012-2021.

Število let vključenosti v srednješolski program pred izpisom	Število romskih dijakov
1	189
2	39
3	16
4	3
Skupaj	247

Kot je razvidno iz tabele 16, so bili na GŠ Čakovec v zadnjih desetih letih najpogostejši razlogi za osip romskih dijakov težke družinske razmere, zaradi katerih je izobraževanje opustilo 40 % romskih dijakov. Drugi najpogostejši razlog je neizdelan razred (tretjina romskih dijakov), pogosto pa ga opustijo tudi zaradi prezahtevnosti samega programa (petina dijakov). Manj pogosti razlogi so še nosečnost, prepis na drugo šolo in zdravstvene težave.

Tabela 16: Razlogi za osip romskih dijakov na GŠ Čakovec.

Razlog za opustitev šolanja
Prezahtevnost izbranega programa
Neizdelan razred
Težke družinske razmere
Nosečnost
Prepis na drugo šolo
Zdravstvene težave

Primerjava romskih dijakov, ki niso uspešno zaključili šolanja na DSŠ Lendava in GŠ Čakovec v letih 2012-2021

Skladno z večjim deležem vpisanih romskih dijakov v srednješolske programe so tudi tukaj številke osipa romskih dijakov na GŠ Čakovec veliko večje od številke osipa romskih dijakov na DSŠ Lendava. Medtem ko je na DSŠ Lendava bila razlika med romskimi dijaki, ki uspešno zaključijo šolanje, in dijaki, ki ga opustijo, zelo majhna, pa je ta razlika na GŠ Čakovec veliko večja. Do leta 2021 je bilo število osipa romskih dijakov vsakič večje od števila romskih dijakov, ki so šolanje zaključili, v letu 2022 pa se je to razmerje prvič v zadnjih desetih letih obrnilo v pozitivno smer, saj sta šolanje zaključila 2 romska dijaka več, kot pa se izpisala. V nasprotju s tem pa je bilo ravno šolsko leto 2021/2022 za romske dijake na DSŠ Lendava eno najslabših, saj so se izpisale 4 dijakinje, šolanja pa v tem letu ni zaključil noben romski dijak.

Na obeh šolah so težke družinske razmere romskih dijakov eden izmed najpogostejših razlogov za osip, pri čemer je na DSŠ Lendava pogost razlog tudi nezainteresiranost dijakov za šolanje, na GŠ Čakovec pa sta med pogostimi razlogi tudi neizdelan razred in prezahtevnost izbranega programa.

SKLEP

Na podlagi naše analize sekundarnih virov lahko sklepamo, da se je **število romskih dijakov v zadnjih desetih letih na obeh šolah povečalo**. Na DSŠ Lendava romski dijaki trenutno predstavljajo 5,73 % vseh vpisanih dijakov, na GŠ Čakovec pa 14,85 %.

Na DSŠ Lendava v zadnjih desetih letih ni opaženih večjih razlik med povprečjem romskih dijakov, ki šolanje uspešno zaključijo, in tistimi, ki ga opustijo. Na GŠ Čakovec pa je v istem obdobju opaziti več sprememb; sprva je bilo število romskih dijakov, ki šolanja niso zaključili, vsakič veliko višje od tistih, ki so šolanje dokončali. Vendar pa je ravno v letu 2012/2022 prvič število uspešnih romskih dijakov prehitelo število tistih, ki so šolanje opustili.

Na obeh šolah se romski dijaki odločajo predvsem za triletne programe, pri čemer pri DSŠ Lendava izstopajo trije romski dijaki, ki so zaključili štiriletni program (2 gimnazijo, 1 ekonomskega tehnika) in 2 dijaka, ki sta končala tudi dodatni dvoletni program, tj. skupaj 5 let izobraževanja. Na GŠ Čakovec pa jih večina izbere triletni program, nekaj pa tudi dvoletne programe. Najbolj priljubljeni programi med romskimi dijaki na DSŠ Lendava so avtoserviser, trgovec in gastronom hotelir, na GŠ Čakovec pa so najbolj priljubljeni krojač, čevljar, voznik motornega vozila in cvetličar.

Težke družinske razmere so tako na DSŠ Lendava kot na GŠ Čakovec najbolj pogost razlog za osip romskih dijakov. Pogosti so tudi nezainteresiranost dijakov za šolanje na DSŠ Lendava in neizdelan razred ter prezahtevnost izbranega programa na GŠ Čakovec.

Primerjave podatkov o tem, kje se nahajajo bivši romski dijaki partnerskih šol, ne moremo narediti, saj GŠ Čakovec ni imela možnosti pridobiti podatke o tem, kje se nahajajo bivši dijaki danes. Za **bivše romske dijake DSŠ Lendava**, o katerih imamo podatke, pa lahko povzamemo, da jih je trenutno **9 zaposlenih, 10 pa jih je trenutno**

brezposelnih. Tako pri zaposlenih kot pri nezaposlenih se mešajo tisti, ki so šolanje zaključili, in tisti, ki so ga opustili, zato ni mogoče definirati trenda vpliva izobrazbe na delovni status pri tem vzorcu.

Ugotovitve te raziskave izhajajo iz podatkov partnerskih srednjih šol in jih zato ni mogoče neposredno prenesti ter posploševati na druge srednje šole ali druge izobraževalne ustanove. Naš predlog je, da se sekundarna analiza po potrebi izvede za posamezno institucijo.

**USPOREDNA ANALIZA TRENDOVA
UPIISA I NAPUŠTANJA ŠKOLOVANJA
UČENIKA ROMA U PROGRAMIMA
SREDNJOŠKOLSKOG OBRAZOVANJA
I STRUKOVNOG OBRAZOVANJA U
DVOJEZIČNOJ SREDNJOJ ŠKOLI LENDA
VA I GOSPODARSKOJ ŠKOLI ČAKOVEC**

HEDROM

HIGHER EDUCATION FOR ROMA

Erasmus+

UVOD

Prva aktivnost projekta Higher Education for Roma (HEDROM) bila je analiza sekundarnih izvora koja je obuhvatila trendove upisa i ispisa učenika romske nacionalne manjine iz programa srednjeg strukovnog obrazovanja u partnerskim srednjim školama. Ovo istraživanje provedeno je metodom studije slučaja, odnosno preciznog i detaljnog proučavanja područja istraživanja. Tako su predstavnici dviju partnerskih škola pregledali školsku dokumentaciju koja se odnosila na broj upisanih Roma u posljednjih 20 godina. Ovdje je napravljena detaljnija analiza za zadnjih 10 godina, odnosno za školske godine u periodu od 2012./2013. do 2021./2022. Geografski podaci o romskim naseljima i zajednicama u Sloveniji i Hrvatskoj (vezani uz mjesta u kojima žive romski učenici obiju partnerskih škola) također su smisleno korišteni u usporednoj analizi.

METODOLOGIJA

Za potrebe sekundarne analize, partneri su prvo utvrdili glavne teme važne za naše istraživanje te su odabrani potrebni instrumenti za njeno provođenje (tj. tablice s podacima). Potom je svaka partnerska škola uz pomoć partnerske organizacije za obrazovanje odraslih provela vlastitu studiju slučaja koja se odnosila isključivo na partnersku srednju školu. Studija slučaja bavila se brojem upisanih romskih učenika u posljednjih 20 godina, pri čemu je napravljena analiza općih trendova upisa i ispisa za školske godine od 2002./2003. do 2011./2012. Detaljnija analiza napravljena je za školske godine u periodu od 2012./2013. do 2021./2022., a istraženi su i svi programi u koje su upisivani romski učenici u posljednjih 10 godina. Uzeli smo u obzir i razne specifičnosti, primjerice razlog ispisivanja, gdje se bivši učenici trenutno nalaze i slično, ako su nam te informacije bile dostupne. Na temelju tih podataka zatim je izrađeno zajedničko izvješće u kojem smo prezentirali rezultate istraživanja metodom komparativne analize.

Utvrđujući gdje se nalaze bivši učenici romske nacionalne manjine partnerskih škola, koristili smo se kvalitativnim istraživanjem, uglavnom tako što smo ih kontaktirali i pitali ih žele li te informacije podijeliti s nama. U Sloveniji smo to učinili uz pomoć romskog vijećnika, koji je nam je pomogao doći do tih podataka na način da je osigurana zaštita podataka. Nažalost, ovaj dio istraživanja nismo proveli u Hrvatskoj jer GŠ Čakovec nije imala pristup svim bivšim učenicima, a radilo se i o puno većoj populaciji te bi im trebalo previše vremena da pronađu kontakte.

Učenicima Romima smatrali smo one pojedince koji su se tijekom školovanja identificirali kao Romi. Tijekom sekundarne analize i izrade izvješća pridržavali smo se pravila zaštite osobnih podataka.

PREZENTACIJA REZULTATA

UPIS I PROGRAMI

Dvojezična srednja škola Lendava

Kao što je vidljivo iz tablice 1, u Dvojezičnoj školi Lendava (u daljnjem tekstu DSŠ Lendava) od 2012. do 2021. godine upisano je 35 učenika koji su se izjasnili kao Romi, od toga 33 učenika u programe srednjeg strukovnog obrazovanja i 3 učenika u gimnazijski program (jedan je u međuvremenu prešao u program ekonomski tehničar). U tablici 1 prikazan je broj upisanih učenika romske nacionalnosti od godine 2012. do 2021., a najmanji broj učenika romske nacionalnosti ističe se u školskoj godini 2013./2014. i 2016./2017. i to je 7 upisanih učenika. Treba uzeti u obzir da su to godine s općenito manjim upisom učenika u DSŠ Lendava. Najveći broj učenika romske nacionalnosti upisan je u DSŠ Lendava u školskoj godini 2021./2022. i to sa 16 upisanih učenika romske nacionalnosti, kada je i općenito bilo najviše upisanih učenika u DSŠ Lendava. To je prosječno 10 učenika romske nacionalnosti po školskoj godini, što je u usporedbi s ostalim upisanim učenicima u prosjeku 3.81%. U posljednje tri godine upis učenika romske nacionalnosti gotovo se udvostručio, s najvećim

upisom u prošloj školskoj 2021./2022. godini u kojoj je zabilježena i najveća stopa osipanja učenika sa četiri ispisa.

Tabela 1: Trend upisa i ispisa romskih učenika u razdoblju od 2012. do 2021. u DSŠ Lendava.

Školska godina	Završili	Nisu završili	Ukupni broj romskih učenika po godini	Broj svih učenika u DSŠ Lendava	Udio romskih učenika
2012/2013	2	1	9	276	3,26%
2013/2014	1	2	7	230	3,04%
2014/2015	2	2	8	216	3,70%
2015/2016	3	0	9	225	4,00%
2016/2017	0	1*	7	230	3,04%
2017/2018	1	2	8	237	3,37%
2018/2019	2	0	8	257	3,11%
2019/2020	1	1	11	284	3,87%
2020/2021	3	1	12	263	4,56%
2021/2022	0	4	16	279	5,73%
Ukupno	15	14	35	Prosjek	3,81%

Od svih upisanih učenika romske nacionalnosti, 15 učenika uspješno je završilo školovanje u DSŠ Lendava od 2012. do 2021. godine, od toga su 2 učenika prvo završili trogodišnji program, a zatim i dvije godine tehnički program u istoj školi, a dvije učenice su završile program opće gimnazije. U zadnjih deset godina u DSŠ Lendava uspješno je završilo školovanje u prosjeku 1,5 učenika romske nacionalnosti po školskoj godini.

Između školske 2012./2013. godine i školske 2021./2022. godine, 14 upisanih učenika romske nacionalnosti nije uspješno završilo školovanje u DSŠ Lendava. Među njima je 12 onih koji su napustili školovanje prije završetka bilo kojeg obrazovnog programa, dok su 2 učenika romske nacionalnosti napustila program dodatnog strukovnog obrazovanja, što znači da su prethodno već uspješno završili jedan trogodišnji obrazovni program. Vidljivo je da u DSŠ Lendava nema značajnih razlika u prosjecima učenika romske nacionalnosti po školskim godinama koji uspješno završe svoje školovanje i onih koji ne završe.

Od šesnaest upisanih učenika, 15 učenika romske nacionalnosti je bilo uključeno u razne srednjoškolske programe u vrijeme istraživanja (prikazano u tablici 1), ali su se tijekom

projekta odnosno do kraja istraživanja, njih četvero ispisali ili napustili školovanje, što je ujedno i najveća stopa napuštanja školovanja u posljednjih 10 godina. Najniže stope odustajanja od školovanja među učenicima romske nacionalnosti u DSS Lendava vidljive su u školskoj 2015./2016. godini i u školskoj 2018./2019. godini kada niti jedan učenik romske nacionalnosti nije napustio školovanje niti je isključen. Stopa odustajanja učenika romske nacionalnosti koji nisu završili školovanje nije se drastično promijenila između 2013. godine i 2022. godine, s izuzetkom 2022. godine kada je stopa odustajanja bila dvostruko veća nego 2013. godine, što je proporcionalno većem broju upisanih učenika romske nacionalnosti 2021. godine u odnosu na 2012. godinu.

Gospodarska škola, Čakovec

U razdoblju od 2012. do 2021. godine u Gospodarsku školu, Čakovec (u daljnjem tekstu GŠ Čakovec) upisano je 630 učenika koji su se izjasnili kao Romi, svi u programe srednjeg strukovnog obrazovanja. U tablici 2 prikazan je broj upisanih učenika romske nacionalnosti po godinama, a najmanje ih je upisano 2012. godine i to 26. Najveći broj učenika romske nacionalnosti u GŠ Čakovec bio je 2017. godine kada ih je upisano 85. Znači, GŠ Čakovec godišnje u prosjeku ima 63 učenika romske nacionalnosti. Na temelju broja upisanih učenika vidimo da se je broj učenika romske nacionalnosti u GŠ Čakovec od 2012. godine do danas udvostručio, a u nekim godinama i utrostručio.

Tabela 2: Trend upisa i ispisa romskih učenika u razdoblju od 2012. do 2021, u GŠ Čakovec.

Školska godina	Završili	Nisu završili	Ukupan broj romskih učenika	Broj svih učenika u GŠ Čakovec	Udio romskih učenika
2012/2013	3	10	26	605	4,30%
2013/2014	5	8	35	544	6,43%
2014/2015	8	27	68	520	13,08%
2015/2016	9	30	81	481	16,84%
2016/2017	15	26	82	442	18,55%
2017/2018	14	37	85	417	20,38%
2018/2019	10	49	78	383	20,37%
2019/2020	5	21	53	360	14,72%
2020/2021	8	27	66	368	17,93%
2021/2022	14	12	56	377	14,85%

Ukupno	91	247	630	Prosjek	14,75%
---------------	----	-----	-----	----------------	--------

Od 2012. do 2022. godine školovanje u GŠ Čakovec je završilo 91 učenika romske nacionalnosti što je u prosjeku 9,1 učenika po školskoj godini. Najviše ih je bilo 2015. godine kada je 15 učenika romske nacionalnosti uspješno završilo školovanje u GŠ Čakovec, a najmanje 2013. godine kada je školovanje završilo njih troje. Paralelno s povećanjem broja upisanih učenika romske nacionalnosti u GŠ Čakovec, od 2013. godine raste i broj učenika romske nacionalnosti koji uspješno završavaju školovanje, a koji je danas gotovo pet puta veći nego 2013. godine.

GŠ Čakovec ima, osim velikog broja upisanih učenika romske nacionalnosti i učenika koji završavaju školovanje, i visoku stopu učenika romske nacionalnosti koji ne završavaju školovanje, s najmanjim napuštanjem školovanja 2014. godine kada se ispisalo 8 učenika romske nacionalnosti, te s najvećim 2018. godine kada se ispisalo 49 učenika romske nacionalnosti. U prosjeku se iz GŠ Čakovec ispiše 24,7 učenika romske nacionalnosti po školskoj godini. Usporedimo li to s prosječnim brojem učenika romske nacionalnosti koji završe školovanje po školskoj godini, broj odustajanja od školovanja je gotovo tri puta veći od toga. Važan preokret je vidljiv u školskoj 2021./2022. godini kada je broj učenika romske nacionalnosti koji su uspješno završili školovanje po prvi puta veći od broja učenika romske nacionalnosti koji su te školske godine napustili školovanje.

Broj učenika romske nacionalnosti u partnerskim školama prije dvadeset godina

Tijekom sekundarnog istraživanja pokazalo se da je relevantan podatak i broj upisanih učenika romske nacionalnosti unatrag 20 godina. Podaci DSŠ Lendava pokazuju da je između 2002. i 2011. godine u srednju školu bilo upisano samo 12 učenika romske nacionalnosti. Kao što je prikazano u tablici u nastavku, u 5 generacija nije bilo učenika romske nacionalne manjine, a tek školske 2008./2009. godine su upisane prve generacije učenika romske nacionalne manjine koji su i završili školovanje u DSŠ Lendava. Između

2002. i 2012. godine u DSŠ Lendava je u prosjeku bilo upisano 0.77 % učenika romske nacionalnosti u odnosu na ostale učenike koji su pohađali DSŠ Lendava.

Tabela 3 Broj učenike u DSŠ Lendava prije 20 godina

Školska godina	Ukupan broj romskih učenika u DSŠ Lendava	Broj svih učenika u DSŠ Lendava	Udio romskih učenika
2002/2003	0	284	0%
2003/2004	0	280	0%
2004/2005	1	314	0,32%
2005/2006	0	334	0%
2006/2007	0	341	0%
2007/2008	0	316	0%
2008/2009	3	319	0,94%
2009/2010	3	308	0,97%
2010/2011	8	307	2,61%
2011/2012	8	276	2,90%
		Prosjek	0,77%

U GŠ Čakovec je između 2002. i 2011. godine upisano u prosjeku 3.14% učenika romske nacionalnosti u odnosu prema učenicima većinskog stanovništva. Također, podaci u donjoj tablici pokazuju porast broja učenika romske nacionalnosti iz godine u godinu te se njihov broj od 2002. do 2011. godine povećao više od 4 puta.

Tabela 4 Broj učenike u DSŠ Lendava prije 20 godina

Školska godina	Ukupan broj romskih učenika	Broj svih učenika u GŠ Čakovec	Udio romskih učenika
2002/2003	6	503	1,19%
2003/2004	10	510	1,96%
2004/2005	14	446	3,14%
2005/2006	13	438	2,97%
2006/2007	15	397	3,78%

2007/2008	13	430	3,02%
2008/2009	22	516	4,26%
2009/2010	17	544	3,13%
2010/2011	20	585	3,41%
2011/2012	27	600	4,5%
		Prosjek	3,14%

Usporedba trendova upisa i napuštanja školovanja učenika romske nacionalnosti u DSŠ Lendava i GŠ Čakovec

Ako usporedimo obje škole, GŠ Čakovec ima mnogo veći broj učenika romske nacionalnosti u usporedbi s DSŠ Lendava, budući da i pri najvećem broju upisanih učenika romske nacionalnosti (16 učenika u 2021. godini) nije ni blizu najmanjem broju učenika romske nacionalnosti u GŠ Čakovec (najmanje 2012. godine s upisanih 26 učenika romske nacionalnosti). Statistički gledano, u DSŠ Lendava je po školskoj godini prosječno upisano 9,6 učenika romske nacionalnosti, dok ih je u GŠ Čakovec u prosjeku upisano 63 po školskoj godini, što je skoro sedam puta više nego u DSŠ Lendava. U DSŠ Lendava učenici romske nacionalnosti predstavljaju udio od 3.81% svih upisanih učenika, dok je u GŠ Čakovec taj udio 14.75%. Razlog manjeg upisa učenika romske nacionalnosti u DSŠ Lendava prvenstveno je brojnost Roma u lokalnoj zajednici budući da prema zadnjem prebrojavanju stanovništva na području Lendave živi 168 pripadnika romske nacionalne manjine. U administrativnoj jedinici Lendava nalazi se 5 romskih naselja s ukupno 650 stanovnika, a jedna od glavnih zapreka za upis u DSŠ Lendava je dvojezičnost gdje se zahtjeva učenje mađarskog jezika što može biti prepreka za djecu iz jednojezičnih škola, a Romima kojima slovenski jezik često nije materinski jezik je to još veći razlog za biranje jednojezične srednje škole. U Čakovcu, prema podacima iz 2021. godine, živi 1323 Roma, u općini Mursko Središće ukupno 6954 Roma. Prema tome vidimo da je broj Roma u Lendavi gotovo osam puta manji od broja Roma u Čakovcu. Time možemo objasniti podatak o znatno manjem broju učenika romske nacionalnosti u DSŠ Lendava u odnosu na GŠ Čakovec.

Sukladno tome veći je i broj učenika romske nacionalnosti koji uspješno završavaju školovanje u GŠ Čakovec, što je u prosjeku 9,1 godišnje, dok je u DSŠ Lendava prosjek 1,5, što je šest puta manje. Isto vrijedi i za napuštanje školovanja, u hrvatskoj školi je to 24,7 učenika romske nacionalnosti u školskoj godini, a u slovenskoj školi 1,4, što je šesnaest puta manje. Također je važno naglasiti da u DSŠ Lendava nisu uočene velike razlike između prosječnog broja učenika romske nacionalnosti koji su uspješno završili školovanje i broja učenika koji nisu završili školovanje ili su se ispisali. U GŠ Čakovec je do 2022. godine broj učenika romske nacionalnosti koji nisu uspješno završili školovanje bio veći od broja učenika romske nacionalnosti koji su uspješno završili školovanje. Iznimka je školska 2021./2022. godina kada je broj učenika romske nacionalnosti koji su uspješno završili svoje školovanje prvi puta bio veći od broja učenika romske nacionalnosti koji su napustili školovanje.

Uspoređivali smo i podatke o upisanim učenicima romske nacionalnosti u partnerskim srednjim školama unatrag dvadeset godina, između 2002. i 2011. godine. Ustanovili smo da DSŠ Lendava u prvih šest godina gotovo da nije imala učenika romske nacionalnosti te je tek od školske 2008./2009. godine upis učenika Roma počeo vidno rasti. Tih je godina njihov prosjek bio znatno manji od bilo kojeg postotka učenika romske nacionalnosti u GŠ Čakovec u bilo kojoj školskoj godini budući je i prije dvadeset godina GŠ Čakovec imala upisano minimalno 6, a maksimalno 27 učenika romske nacionalnosti u školskoj godini. Naravno, to je u skladu i s blizinom romskih naselja kao i s brojnosti romskog stanovništva u općini Čakovec i u općini Lendava u kojoj je taj broj puno manji. Možemo reći da se broj učenika romske nacionalnosti u obje škole tijekom godina znatno povećavao, GŠ s najviše 20,38% učenika romske nacionalnosti među svim upisanim učenicima u školskoj godini, a DSŠ Lendava s najviše 5,37%.

ZANIMANJA KOJA SU UČENICI ROMSKE NACIONALNOSTI ZAVRŠILI U DSŠ LENDAVAL I GŠ ČAKOVEC OD 2012. DO 2021. GODINE

DSŠ Lendava

U DSŠ Lendava je od 2013. do 2022. godine školovanje završilo 15 učenika koji su se izjasnili kao Romi. Kao što je već spomenuto, 2 učenika su završili trogodišnji program, a zatim još i dvogodišnji PTI program što znači da se radi o 13 različitih učenika romske nacionalnosti sa završenih 15 različitih programa. U tablici 5 prikazan je broj učenika romske nacionalnosti koji su uspješno završili određeni program u DSŠ Lendava, s time da su 2 učenika po završenom trogodišnjem programu uspješno završili i dvogodišnji tehnički program, što je zaključno 15 završenih programa među učenicima romske nacionalnosti od školske 2012./2013. godine pa do školske 2021./2022. godine. Među ovim učenicima si i 2 učenika romske nacionalnosti koji su završili program opće Gimnazije, a zatim i magistrirali po bolonjskom sustavu. Ostali učenici romske nacionalnosti u DSŠ Lendava većinom se opredjeljuju za trogodišnje programe školovanja, a najčešće za automehaničara i trgovca. Rjeđe se odlučuju za četverogodišnje obrazovne programe kao što su ekonomski tehničar (1 završeni program od 2013. do 2022. godine) i strojarski tehničar (0 završenih programa). Od deset učenika koji su završili trogodišnji program od 2013. do 2021. godine, njih 5 je upisalo još i dvogodišnji dodatni program tehničkog obrazovanja (tri u program strojarski tehničar i dva u program ekonomskog tehničara), što je 50% svih učenika u zadnjih deset godina. Od njih su 2 učenika već završili dodatno strukovno obrazovanje, a troje se još školuju.

Tabela 5: Programi, koje su u razdoblju 2012.-2022. završili romski učenici u DSŠ Lendava.

Program	Broj romskih učenika
Ekonomski tehničar	1
Automehaničar	3
Gastronomski hotelijer	2
Instalater strojnih instalacija	2
Trgovac	3

PTI-strojni tehničar	2
*Gimnazija	2
Ukupno	15

U sljedećoj tablici 6 prikazan je popis učenika koji su se izjasnili kao Romi i koji su završili školovanje u DSŠ Lendava te podaci o odabranom programu, trajanju školovanja i informacijama gdje se pojedinac danas nalazi.

Od 13 učenika romske nacionalnosti koji su završili školovanje u DSŠ Lendava od 2013. do 2022. godine, njih 9 je završilo odabrani program bez ponavljanja razreda ili prelaska u drugi program (60%). Od ostalih 4 učenika, dva su učenika romske nacionalnosti jednom promijenili program prije završetka obrazovanja, s time da se jedan učenik privremeno ispisao zbog bolesti i zatim upisao u drugi program; drugi učenik je dva puta upisao isti program, a zatim se je u trećoj školskoj godini upisao u drugi trogodišnji program, uspješno ga završio te upisao tehničarski obrazovni program. Jedan je učenik romske nacionalnosti dva puta mijenjao program prije nego je završio odabrani trogodišnji program školovanja. Četvrti je učenik trogodišnji program školovanja završio u predviđenom roku ali je jednu godinu ponavljao na dodatnom dvogodišnjem tehničkom obrazovnom programu.

Zbog malog broja učenika romske nacionalnosti, na popisu su i učenici Romi koji su trenutno upisani u DSŠ Lendava te smjerovi i godine (razred) koje pohađaju. U vrijeme istraživanja u školskoj 2021./2022. godini u DSŠ Lendava se po prvi puta provodio program Frizer koji je te godine među učenicima romske nacionalne manjine bio najtraženiji (četiri učenice), a česti su i dalje upisi u ostale trogodišnje programe (trgovac, auto serviser). U školskoj 2021./2022. godini četvero je učenika romske nacionalnosti nakon prethodno završenog trogodišnjeg programa nastavilo školovanje u dvogodišnjem tehničarskom programu obrazovanja i to jedan za strojarškog tehničara, a tri učenika za ekonomskog tehničara.

Tabela 6: Detalji o romskim učenicima koji su završili obrazovanje u DSŠ Lendava

Redni broj učenika	Program	Godina upisa	Godina završetka	Trenutni status pojedinca	Posebnosti
1.	Gimnazija	2009	2013	Diploma na FF pedagogije i socijologije. Zaposlen na Ljudski univerzi Lendava.	/
2.	Instalater strojnih instalacija	2010	2013	Zaposlen; vlastita tvrtka	Nastavak obrazovanja u MS programu PTI-strojarski tehničar
3.	Gimnazija	2011	2015	Diploma na FF razredna nastava. Zaposlen u DOŠ.	/
4.	Instalater strojnih instalacija	2011	2014	Zaposlen u poduzeću AC Makoter Ljutomer.	/
	PTI-strojarski tehničar	2014	2016		
5.	Instalater	2011	/	Zaposlen u lokalnoj sredini	Prijepis u drugi program (2x)
	Trgovac	2012	/		
	Automehaničar	2013	2016		
6.	Automehaničar	2012	2015	<i>Nemamo informacije</i>	Ponavljao godinu u programu PTI
	PTI-Strojarski tehničar	2015	2018		
7.	Automehaničar	2012	/	Nezaposlen	Ispis 2012. zbog bolesti
	Gastronomski hotelijer	2013	2016		
8.	Ekonomski tehničar	2015	2019	Viša škola u Murskoj Soboti – Ekonomija, radi preko student servisa	/
9.	Gastronomski hotelijer	2015	/	Pohađa 5. godinu PTI-strojarski tehničar	/
	Gastronomski hotelijer	2016	/		
	Automehaničar	2017	2020		
	PTI-Strojarski tehničar	2020			

10.	Gastronomski hotelijer	2016	2019	<i>Nemamo informacija</i>	/
11.	Gimnazija	2017	/	Pohađa 3. godinu u programu Ekonomski tehničar	Prepisao se u drugi program
	Ekonomski tehničar	2018			
12.	Trgovac	2018	2021	Pohađa 4. godinu PTI-Ekonomski tehničar	/
	PTI-Ekonomski tehničar	2021			
13.	Trgovac	2018	2021	Nezaposlena, aktivno traži posao	Započela program PTI – Ekonomski tehničar, ali se u se u drugom polugodištu ispisala
	PTI-Ekonomski tehničar	2021			
14.	Trgovac	2018	2021	Nezaposlena	Započela program PTI – Ekonomski tehničar, ali se iste godine ispisala
15.	Trgovac	2019		Pohađa 3. godinu	/
16.	Automehaničar	2019		Pohađa 3. godinu	/
17.	Strojarski tehničar	2019		Pohađa 3. godinu	/
18.	Automehaničar	2020		Pohađa 2. godinu	/
19.	Trgovac	2021		Pohađa 1. godinu	/
20.	Frizer	2021		Pohađa 1. godinu	/
21.	Frizer	2021		Pohađa 1. godinu	/
22.	Frizer	2021		Pohađa 1. godinu	/
23.	Frizer	2021		Pohađa 1. godinu	/

Tijekom istraživanja su djelatnici DSS Lendava uspjeli doći do podataka o većini bivših učenika romske nacionalnosti koji su završili barem jedan program obrazovanja u razdoblju

od 2013. do 2022. godine. Od toga ih je danas 6 zaposlenih što je gotovo polovica svih učenika romske nacionalnosti koji su završili svoje obrazovanje u DSS Lendava u zadnjih deset godina. Od njih, jedna bivša učenica još uvijek studira na fakultetu te istovremeno radi preko studentskog servisa. Tri bivša učenika su trenutno nezaposleni unatoč svom obrazovanju. Unatoč jednom završenom obrazovnom programu u DSS Lendava, 8 je učenika romske nacionalnosti nastavilo svoje školovanje, od toga je troje nastavilo školovanje u DSS Lendava, dvoje u drugoj srednjoj školi, jedan na višoj školi i dvoje na fakultetu. O statusu dvoje bivših učenika škola nije dobila nikakve informacije.

GŠ Čakovec

Učenici romske nacionalnosti koji su uspješno završili obrazovanje u GŠ Čakovec najčešće su se opredijelili za trogodišnje programe, a tablica 7 prikazuje broj upisanih u određeni program. Učenici se naviše odlučuju za smjer krojač ili vozač motornog vozila – to predstavlja 1/3 svih učenika romske nacionalnosti koji su obrazovanje završili od 2012. do 2022. godine u GŠ Čakovec. Vrlo često se učenici odlučuju i za upis z smjer obućar, kao i za pomoćnog cvječara. Učenici romske nacionalnosti najrjeđe završavaju obrazovne programe za pedikera, kozmetičara, pismoslikara, pomoćnog vrtlara, poljoprivrednog tehničara-općeg i tehničara za logistiku i špediciju.

Tabela 7: Programi koje su u razdoblju 2012.-2022, završili romski učenici u GŠ Čakovec.

Program	Broj romskih učenika
Vozač motornog vozila	17
Krojač	19
Obućar	13
Cvječar	5
Pomoćni cvječar	11
Pomoćni krojač	4
Pomoćni vrtlar	2
Vrtlar	3
Kozmetičar	2
Frizer	3
Poljoprivredni tehničar	2
Tehničar za logistiku i špediciju	2
Tehničar cestovnog prometa	5

Pediker	1
Pismoslikar	2
Ukupno	91

Tablica 8 prikazuje karakteristike pojedinih učenika romske nacionalnosti koji su završili obrazovanje u GŠ Čakovec. Od 91 učenika romske nacionalnosti, 81 učenika uspješno je završilo odabrani srednjoškolski program u predviđenom roku što predstavlja gotovo 90% učenika koji su uspješno završili školovanje. Od ostalih 10 učenika, 9 ih je jednom ponavljalo razred, a jedan učenik dva puta. Najčešće su razred ponavljali u programu vozač motornog vozila (5 učenika) i tehničar cestovnog prometa (3 učenika). Razred su ponavljali i jedan učenik u zanimanju frizer i jedan u zanimanju obućar.

GŠ Čakovec nije uspjela prikupiti dodatne informacije o statusu učenika romske nacionalnosti nakon njihovog završetka obrazovanja u njihovoj školi. Isto tako, radi velikog broja učenika romske nacionalnosti nisu na popis učenika stavili učenike koji su trenutno upisani u GŠ Čakovec jer se u istraživanju to nije ni tražilo.

U GŠ Čakovec nisu česta prebacivanja učenika romske nacionalnosti iz jednog u drugo zanimanje te je 91 učenik (Tablica 6) završilo program u koji su i upisani.

Tabela 8: Pojednosti romskih učenika koji su završili obrazovanje u GŠ Čakovec.

Redni broj učenika	Program	Godina upisa	Godina završetka	Posebности
1.	Vozač motornog vozila	2010	2012	
2.	Pomoćni cvječar	2010	2012	
3.	Pomoćni cvječar	2010	2012	
4.	Pomoćni krojač	2011	2013	
5.	Krojač	2011	2013	
6.	Krojač	2011	2013	
7.	Krojač	2011	2013	

8.	Krojač	2011	2013	
9.	Vozač motornog vozila	2012	2014	
10.	Krojač	2012	2014	
11.	Krojač	2012	2014	
12.	Krojač	2012	2014	
13.	Krojač	2012	2014	
14.	Krojač	2012	2014	
15.	Krojač	2012	2014	
16.	Poljoprivredni tehničar	2011	2014	
17.	Vrtlar	2013	2015	
18.	Cvječar	2013	2015	
19.	Cvječar	2013	2015	
20.	Pomoćni cvječar	2013	2015	
21.	Pomoćni cvječar	2013	2015	
22.	Krojač	2013	2015	
23.	Krojač	2013	2015	
24.	Vozač motornog vozila	2013	2015	
25.	Vozač motornog vozila	2011	2015	Dva puta ponavljao godinu
26.	Kozmetičar	2014	2016	
27.	Frizer	2014	2016	
28.	Pomoćni cvječar	2014	2016	
29.	Pomoćni cvječar	2014	2016	
30.	Pomoćni krojač	2014	2016	

31.	Obučar	2014	2016	
32.	Obučar	2014	2016	
33.	Krojač	2014	2016	
34.	Tehničar za logistiku i špediciju	2013	2016	
35.	Cvječar	2014	2016	
36.	Vozač motornog vozila	2014	2016	
37.	Vozač motornog vozila	2014	2016	
38.	Vozač motornog vozila	2014	2016	
39.	Vozač motornog vozila	2014	2016	
40.	Tehničar cestovnog prometa	2012	2016	Jednom ponavljao godinu
41.	Vrtlar	2015	2017	
42.	Vrtlar	2015	2017	
43.	Cvječar	2015	2017	
44.	Cvječar	2015	2017	
45.	Pediker	2015	2017	
46.	Pomoćni cvječar	2015	2017	
47.	Obučar	2015	2017	
48.	Obučar	2015	2017	
49.	Pismoslikar	2015	2017	
50.	Vozač motornog vozila	2015	2017	
51.	Tehničar cestovnog prometa	2014	2017	
52.	Tehničar cestovnog prometa	2014	2017	

53.	Tehničar cestovnog prometa	2013	2017	Jednom ponavljao godinu
54.	Tehničar za logistiku i špediciju	2014	2017	
55.	Frizer	2015	2018	Jednom ponavljao godinu
56.	Pomoćni krojač	2016	2018	
57.	Pomoćni krojač	2016	2018	
58.	Pomoćni cvječar	2016	2018	
59.	Pomoćni cvječar	2016	2018	
60.	Obučar	2016	2018	
61.	Obučar	2016	2018	
62.	Krojač	2016	2018	
63.	Vozač motornog vozila	2015	2018	Jednom ponavljao godinu
64.	Poljoprivredni tehničar	2015	2018	
65.	Pomoćni cvječar	2017	2019	
66.	Pomoćni cvječar	2017	2019	
67.	Obučar	2017	2019	
68.	Pomoćni vrtlar	2017	2019	
69.	Vozač motornog vozila	2017	2019	
70.	Obučar	2018	2020	
71.	Obučar	2018	2020	
72.	Obučar	2018	2020	
73.	Obučar	2018	2020	
74.	Obučar	2017	2020	Jednom ponavljao godinu

75.	Vozač motornog vozila	2017	2020	Jednom ponavljaog godinu
76.	Vozač motornog vozila	2018	2020	
77.	Vozač motornog vozila	2018	2020	
78.	Vozač motornog vozila	2019	2021	
79.	Vozač motornog vozila	2018	2021	Jednom ponavljaog godinu
80.	Vozač motornog vozila	2018	2021	Jednom ponavljaog godinu
81.	Pismoslikar	2019	2021	
82.	Krojač	2019	2021	
83.	Krojač	2019	2021	
84.	Krojač	2019	2021	
85.	Krojač	2019	2021	
86.	Krojač	2019	2021	
87.	Obučar	2019	2021	
88.	Kozmetičar	2019	2021	
89.	Frizer	2019	2021	
90.	Pomoćni vrtlar	2019	2021	
91.	Tehničar cestovnog prometa	2017	2021	Jednom ponavljaog godinu

Usporedba romskih učenika koji su završili školovanje u DSŠ Lendava i GŠ Čakovec u godinama 2012.-2021.

Usporedimo li DSŠ Lendava i GŠ Čakovec, u obje škole vidljivo je da romski učenici većinom upisuju trogodišnje programe, a veliki dio njih ih uspješno završava u zadanom roku. GŠ Čakovec tu je imala izvrsne rezultate jer je gotovo 90% svih romskih učenika koji su uspješno završili odabrani program to učinilo u zadanom roku, dok je u DSŠ Lendava to uspjelo 60%

romskih učenika, što je još uvijek više od polovice upisanih romskih učenika. U DSŠ Lendava također je primjetno više prijelaza romskih učenika u druge programe, što nije primjetno u GŠ Čakovec.

Podatke o tome gdje su danas bivši učenici partnerskih škola ne možemo uspoređivati jer GŠ Čakovec nije imala priliku doći do tih podataka.

PROGRAMI KOJE ROMSKI UČENICI U DSŠ LENDAVALI GŠ ČAKOVEC NISU ZAVRŠILI OD 2012. DO 2021. GODINE

DSŠ Lendava

U DSŠ Lendava od 2012. do 2022. godine 14 učenika romske nacionalnosti nije završilo školovanje (Tablica 9): 12 učenika nije završilo niti jedan program, a 2 učenika su završila trogodišnji program za trgovca, a napustili su dvogodišnji program strukovnog tehničkog obrazovanja ekonomski tehničar. Među ovim romskim učenicima samo *jedan učenik je promijenio program tijekom školovanja, njih 11 upisano je u samo jedan program, a dvoje je prethodno već završilo jedan program. Najviše učenika koji nisu završili školovanje upisano je u program gastronomski hotelijer i trgovac te u program automehaničar i ekonomski tehničar.

Usporedimo li učenike DSŠ Lendava koji su završili školovanje i one koji nisu, ne vidimo veća odstupanja u odabranim programima. Upis u trogodišnje programe prevladava i među onima koji su završili školovanje i među onima koji to nisu, posebice u programima automehaničar, trgovac i gastronomski hotelijer. Među učenicima koji su se ispisali nitko nije upisao srednju školu, dok su je dvije Romkinje uspješno završile u zadnjih deset godina. Također nema značajnih razlika u ponavljanju razreda, jer su razred ponavljali i oni koji su završili školu i oni koji su na kraju odustali.

Tabela 9: Programi u koje su romski učenici DSŠ Lendava bili upisani od 2012. do 2022. godine, ali ih nisu završili.

Program	Broj romskih učenika
Ekonomski tehničar	2
Automehaničar	3
Gastronomski hotelijer	4*
Trgovac	4
PTI-ekonomski tehničar	2
Ukupno	14

U tablici 10. detaljnije su prikazani podaci o učenicima romske nacionalnosti koji nisu završili školovanje u DSŠ Lendava u razdoblju od 2013. do 2022. godine. Među njima smo dobili podatak da su njih troje zaposleni (dvojica u inozemstvu, jedna u zemlji). Jedan od njih kasnije je završio školovanje u drugoj srednjoj školi. Trenutno ih je sedam nezaposleno, što je više od polovice svih koji nisu završili školovanje u DSŠ Lendava. Za dva bivša učenika škola nije dobila informaciju kakav je njihov status danas. Jedan od njih nije službeno ispisan, ali nije pristupio završnom ispitu. Za dvoje bivših učenika također smo dobili informaciju da su u aktivnoj potrazi za zaposlenjem, jedan kroz slanje molbi, dok je drugi uključen u program socijalne aktivacije.

Većina romskih učenika završila je neposredno nakon prve (4) ili druge (4) godine srednjoškolskog programa. Nakon tri godine pohađanja programa maturiralo je i četvero učenika romske nacionalnosti, tako da u zadnjih deset godina nema vidljivih većih promjena u smislu ispadanja iz programa prema godini uključivanja u VIZ program. Nakon četiri godine ispicao se samo jedan učenik (zbog zaposlenja), a jedan je još službeno upisan jer je odradio sve školske obveze, ali nije izašao na završni ispit.

Tabela 10: Detalji o romskim učenicima koji nisu završili školovanje u DSŠ Lendava.

Redni broj učenika	Program	Godina upisa	Godina ispisa	Razlog ispisa	*posebne značajke	Gdje je učenik sada?
1.	Ekonomski tehničar	2012	2014	Nemotiviranost	Prijepis u SGŠ Radenci	Zaposlen
	Gastronomski hotelijer	2014	2015			
2.	Automehaničar	2010	2014	Disciplinski problemi	/	Zapošljavanje i rad u inozemstvu
3.	Ekonomski tehničar	2010	2013	Nemotiviranost	/	Nezaposlen
4.	Automehaničar	2014 2015	2014 2015	Disciplinski problemi	/	Nezaposlen
5.	Gastronomski hotelijer	2014	2017	Očinstvo	/	Zaposlen
6.	Gastronomski hotelijer	2015	2018	Zapošljavanje	Ispis u 3. godini	Nezaposlena
7.	Gastronomski hotelijer	2016	2018	Nedolazak na PUD	/	Nezaposlena
8.	Automehaničar	2017	<i>Nije službeno ispisan</i>	Teška obiteljska situacija	Nije pristupio završnom ispitu	<i>Nemamo informacije</i>
9.	Trgovac	2019	2020	Nemotiviranost	Pohađala SA za Romkinje u 2021.	Nezaposlena
10.	Trgovac	2020	2021	Nepohađanje nastave	/	<i>Nemamo informacije</i>
11.	Trgovac	2019	2022	Teška obiteljska situacija	/	Nezaposlena
12.	Trgovac	2020	2022	Trudnoća	/	Nezaposlena
13.	PTI-ekonomski tehničar	2021	2021	Nemotiviranost	Završen trogodišnji program za trgovca	Nezaposlena, čeka prvo dijete
14.	PTI-ekonomski tehničar	2021	2022	Teška obiteljska situacija	Završen trogodišnji program za trgovca	Nezaposlena, aktivno traži posao

Među razlozima napuštanja školovanja romskih učenika u razdoblju od 2013. do 2022. godine, a koji su prikazani u tablici 11, najčešći su razlozi nedostatak motivacije i teški obiteljski uvjeti. Ostali razlozi su: disciplinski problemi, trudnoća ili očinstvo i nepohađanje nastave ili praktične nastave. Jedan učenik je odustao od školovanja jer mu je ponuđen posao i trenutno je zaposlen.

Tabela 11: Razlozi ispisa romskih učenika u DSŠ Lendava.

Razlog napuštanja školovanja	Broj romskih učenika
Nemotiviranost	4
Disciplinski problemi	2
Trudnoća / očinstvo	2
Zapošljavanje	1
Nepohađanje nastave / prakse	2
Teška obiteljska situacija	3

Usporedimo li romske učenike DSŠ Lendava koji su završili školovanje u DSŠ Lendava s njihovim vršnjacima koji su napustili školu, vidimo da je broj zaposlenih veći među učenicima koji su završili barem jedan srednjoškolski program u DSŠ Lendava.

Tabela 12: Trenutni status bivših romskih učenika DSŠ Lendava.

Trenutni status bivših učenika	Završen najmanje jedan srednjoškolski program	Nemaju završen niti jedan srednjoškolski program	Ukupno
Zaposlen	6	3	9
Nezaposlen	3	7	10
Nastavak školovanja	8	1	9
Aktivno traži posao	1	1	2
Nema informacija	2	2	4

GŠ Čakovec

Kao što je vidljivo iz tablice 13., od 2012. do 2022. godine u GŠ Čakovec školovanje je napustilo 247 romskih učenika. Najviše ovih romskih učenika upisano je u trogodišnje programe, a najviše u programe obučar (49), krojač (45), cvječar (43) i vozač motornog vozila

(31). Najmanje ih je upisano u programe frizer (1), vrtlar (2), poljoprivredni tehničar (3) i tehničar za logistiku i špediciju (3).

U usporedbi s romskim učenicima koji su završili školovanje u GŠ Čakovec i onima koji su odustali, nema značajnijih razlika između odabranih programa u posljednjih deset godina. Među najpopularnijima u posljednjih desetak godina su programi krojač, obućar, vozač motornog vozila i cvjećar, koje bira 60-70% svih romskih učenika spomenute srednje škole. Treba naglasiti da u prosjeku tri puta manje romskih učenika uspješno završi program nego što ih napusti. Podaci govore i da je program kozmetičar trenutno jedini na listi koji ima "pozitivan prosjek", jer su ga zadnjih godina uspješno završila 2 romska učenika, a niti jedan nije odustao.

Tabela 13: Programi u koje su romski učenici GŠ Čakovec bili upisani od 2012. do 2022. godine, ali ih nisu završili.

Program	Broj romskih učenika
Vozač motornog vozila	31
Krojač	45
Obućar	49
Cvjećar	43
Pomoćni cvjećar	12
Pomoćni krojač	13
Pomoćni vrtlar	4
Vrtlar	2
Frizer	1
Poljoprivredni tehničar	3
Poljoprivredni gospodarstvenik	5
Tehničar za logistiku i špediciju	3
Tehničar cestovnog prometa	12
Pediker	4
Pismoslikar	7
Vozač	11
Modni tehničar	2
Ukupno	247

Osim razloga ispisa, GŠ Čakovec nije imala priliku dobiti više informacija o trenutnom statusu pojedinaca koji nisu uspješno završili nijedan program GŠ Čakovec od 2012. do 2021. godine.

Tabela 14: Detalji o učenicima romske nacionalnosti koji nisu završili školovanje u GŠ Čakovec.

Zaporedna št. dijaka	Program	Leto vpisa	Leto izpisa	Razlog izpisa
1.	Vozač motornog vozila	2012.	2012.	Prevelika zahtjevnost odabranog programa
2.	Vozač motornog vozila	2012.	2012.	Napuštanje školovanja
3.	Vozač motornog vozila	2012.	2012.	Napuštanje školovanja
4.	Pediker	2012.	2012.	Napuštanje školovanja
5.	Krojač	2012.	2012.	Napuštanje školovanja
6.	Krojač	2012.	2012.	Napuštanje školovanja
7.	Obučar	2012.	2012.	Napuštanje školovanja
8.	Obučar	2012.	2012.	Napuštanje školovanja
9.	Krojač	2011.	2012.	Teška obiteljska situacija
10.	Krojač	2011.	2012.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
11.	Pomoćni cvječar	2013.	2013.	Teška obiteljska situacija
12.	Pismoslikar	2013.	2013.	Teška obiteljska situacija
13.	Vozač motornog vozila	2012.	2013.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
14.	Krojač	2012.	2013.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
15.	Vozač motornog vozila	2012.	2013.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
16.	Krojač	2013.	2013.	Teška obiteljska situacija
17.	Cvječar	2013.	2013.	Teška obiteljska situacija
18.	Cvječar	2013.	2013.	Teška obiteljska situacija
19.	Tehničar cestovnog prometa	2014.	2014.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
20.	Pomoćni krojač	2014.	2014.	Teška obiteljska situacija

21.	Pomoćni krojač	2014.	2014.	Teška obiteljska situacija
22.	Pomoćni cvječar	2014.	2014.	Teška obiteljska situacija
23.	Tehničar za logistiku i špediciju	2014.	2014.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
24.	Cvječar	2014.	2014.	Teška obiteljska situacija
25.	Cvječar	2014.	2014.	Teška obiteljska situacija
26.	Cvječar	2014.	2014.	Teška obiteljska situacija
27.	Cvječar	2014.	2014.	Teška obiteljska situacija
28.	Cvječar	2014.	2014.	Trudnoća
29.	Cvječar	2013.	2014.	Trudnoća
30.	Cvječar	2013.	2014.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
31.	Cvječar	2013.	2014.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
32.	Pomoćni krojač	2013.	2014.	Trudnoća
33.	Krojač	2012.	2014.	Trudnoća, udaja
34.	Obučar	2014.	2014.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
35.	Krojač	2014.	2014.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
36.	Pismoslikar	2014.	2014.	Teška obiteljska situacija
37.	Krojač	2014.	2014.	Napuštanje školovanja
38.	Krojač	2014.	2014.	Napuštanje školovanja
39.	Tehničar za logistiku i špediciju	2014.	2014.	Napuštanje školovanja
40.	Pediker	2014.	2014.	Napuštanje školovanja
41.	Pediker	2014.	2014.	Napuštanje školovanja
42.	Cvječar	2014.	2014.	Napuštanje školovanja

43.	Cvječar	2014.	2014.	Napuštanje školovanja
44.	Pismoslikar	2014.	2014.	Napuštanje školovanja
45.	Vozač motornog vozila	2013.	2014.	Napuštanje školovanja
46.	Frizer	2015.	2015.	Napuštanje školovanja
47.	Vozač motornog vozila	2015.	2015.	Napuštanje školovanja
48.	Tehničar za logistiku i špediciju	2014.	2015.	Napuštanje školovanja
49.	Cvječar	2014.	2015.	Napuštanje školovanja
50.	Tehničar cestovnog prometa	2012.	2015.	Napuštanje školovanja
51.	Cvječar	2015.	2015.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
52.	Poljoprivredni gospodarstvenik	2015.	2015.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
53.	Poljoprivredni gospodarstvenik	2015.	2015.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
54.	Poljoprivredni gospodarstvenik	2015.	2015.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
55.	Vrtlar	2015.	2015.	Teška obiteljska situacija
56.	Cvječar	2015.	2015.	Teška obiteljska situacija
57.	Pediker	2015.	2015.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
58.	Pomoćni cvječar	2015.	2015.	Teška obiteljska situacija
59.	Krojač	2015.	2015.	Teška obiteljska situacija
60.	Krojač	2015.	2015.	Teška obiteljska situacija
61.	Obučar	2015.	2015.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
62.	Krojač	2015.	2015.	Teška obiteljska situacija
63.	Obučar	2015.	2015.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
64.	Krojač	2015.	2015.	Teška obiteljska situacija

65.	Krojač	2015.	2015.	Teška obiteljska situacija
66.	Poljoprivredni tehničar	2015.	2015.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
67.	Pismoslikar	2014.	2015.	Teška obiteljska situacija
68.	Krojač	2014.	2015.	Teška obiteljska situacija
69.	Krojač	2014.	2015.	Teška obiteljska situacija
70.	Cvječar	2014.	2015.	Teška obiteljska situacija
71.	Cvječar	2014.	2015.	Teška obiteljska situacija
72.	Cvječar	2013.	2015.	Trudnoća
73.	Obučar	2015.	2015.	Napuštanje školovanja
74.	Obučar	2015.	2015.	Napuštanje školovanja
75.	Krojač	2015.	2015.	Napuštanje školovanja
76.	Cvječar	2016.	2016.	Napuštanje školovanja
77.	Vozač motornog vozila	2016.	2016.	Napuštanje školovanja
78.	Cvječar	2016.	2016.	Napuštanje školovanja
79.	Vozač	2016.	2016.	Napuštanje školovanja
80.	Vozač	2016.	2016.	Napuštanje školovanja
81.	Krojač	2016.	2016.	Napuštanje školovanja
82.	Cvječar	2016.	2016.	Napuštanje školovanja
83.	Cvječar	2016.	2016.	Napuštanje školovanja
84.	Vozač	2016.	2016.	Napuštanje školovanja
85.	Vozač	2016.	2016.	Napuštanje školovanja
86.	Cvječar	2015.	2016.	Napuštanje školovanja
87.	Tehničar cestovnog prometa	2016.	2016.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa

88.	Tehničar cestovnog prometa	2016.	2016.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
89.	Pomoćni cvječar	2016.	2016.	Teška obiteljska situacija
90.	Pomoćni krojač	2016.	2016.	Teška obiteljska situacija
91.	Pomoćni cvječar	2016.	2016.	Teška obiteljska situacija
92.	Krojač	2016.	2016.	Teška obiteljska situacija
93.	Obučar	2016.	2016.	Teška obiteljska situacija
94.	Poljoprivredni tehničar	2016.	2016.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
95.	Poljoprivredni tehničar	2016.	2016.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
96.	Vozač motornog vozila	2016.	2016.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
97.	Cvječar	2015.	2016.	Teška obiteljska situacija
98.	Vrtlar	2015.	2016.	Teška obiteljska situacija
99.	Poljoprivredni gospodarstvenik	2015.	2016.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
100.	Pomoćni cvječar	2015.	2016.	Teška obiteljska situacija
101.	Pismoslikar	2015.	2016.	Teška obiteljska situacija
102.	Tehničar cestovnog prometa	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
103.	Krojač	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
104.	Krojač	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
105.	Obučar	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
106.	Obučar	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
107.	Obučar	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
108.	Obučar	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
109.	Cvječar	2017.	2017.	Napuštanje školovanja

110.	Cvječar	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
111.	Vozač	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
112.	Vozač	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
113.	Vozač	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
114.	Vozač	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
115.	Vozač	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
116.	Vozač	2017.	2017.	Napuštanje školovanja
117.	Obučar	2016.	2017.	Napuštanje školovanja
118.	Obučar	2016.	2017.	Napuštanje školovanja
119.	Obučar	2016.	2017.	Napuštanje školovanja
120.	Obučar	2016.	2017.	Napuštanje školovanja
121.	Vozač	2015.	2017.	Napuštanje školovanja
122.	Pomoćni cvječar	2017.	2017.	Teška obiteljska situacija
123.	Tehničar cestovnog prometa	2017.	2017.	Prijepis u drugu školu
124.	Krojač	2017.	2017.	Teška obiteljska situacija
125.	Krojač	2017.	2017.	Teška obiteljska situacija
126.	Krojač	2017.	2017.	Teška obiteljska situacija
127.	Obučar	2017.	2017.	Teška obiteljska situacija
128.	Obučar	2017.	2017.	Teška obiteljska situacija
129.	Pomoćni krojač	2017.	2017.	Teška obiteljska situacija
130.	Cvječar	2017.	2017.	Teška obiteljska situacija
131.	Cvječar	2017.	2017.	Teška obiteljska situacija
132.	Pismoslikar	2017.	2017.	Teška obiteljska situacija

133.	Cvječar	2017.	2017.	Teška obiteljska situacija
134.	Vozač motornog vozila	2017.	2017.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
135.	Vozač motornog vozila	2017.	2017.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
136.	Cvječar	2017.	2017.	Teška obiteljska situacija
137.	Vozač motornog vozila	2016.	2017.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
138.	Vozač motornog vozila	2016.	2017.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
139.	Poljoprivredni gospodarstvenik	2018.	2018.	Napuštanje školovanja
140.	Cvječar	2018.	2018.	Napuštanje školovanja
141.	Tehničar cestovnog prometa	2018.	2018.	Napuštanje školovanja
142.	Pomoćni cvječar	2018.	2018.	Napuštanje školovanja
143.	Krojač	2018.	2018.	Napuštanje školovanja
144.	Krojač	2018.	2018.	Napuštanje školovanja
145.	Obučar	2018.	2018.	Napuštanje školovanja
146.	Obučar	2018.	2018.	Napuštanje školovanja
147.	Obučar	2018.	2018.	Napuštanje školovanja
148.	Vozač motornog vozila	2018.	2018.	Napuštanje školovanja
149.	Vozač motornog vozila	2018.	2018.	Napuštanje školovanja
150.	Vozač motornog vozila	2018.	2018.	Napuštanje školovanja
151.	Vozač motornog vozila	2017.	2018.	Napuštanje školovanja
152.	Vozač motornog vozila	2016.	2018.	Napuštanje školovanja
153.	Obučar	2016.	2018.	Napuštanje školovanja
154.	Obučar	2016.	2018.	Napuštanje školovanja

155.	Obučar	2016.	2018.	Napuštanje školovanja
156.	Obučar	2016.	2018.	Napuštanje školovanja
157.	Vozač motornog vozila	2016.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
158.	Obučar	2016.	2018.	Trudnoća
159.	Vozač motornog vozila	2017.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
160.	Cvječar	2017.	2018.	Teška obiteljska situacija
161.	Cvječar	2017.	2018.	Teška obiteljska situacija
162.	Obučar	2017.	2018.	Teška obiteljska situacija
163.	Obučar	2017.	2018.	Teška obiteljska situacija
164.	Obučar	2017.	2018.	Teška obiteljska situacija
165.	Cvječar	2018.	2018.	Teška obiteljska situacija
166.	Cvječar	2018.	2018.	Teška obiteljska situacija
167.	Cvječar	2018.	2018.	Teška obiteljska situacija
168.	Cvječar	2018.	2018.	Teška obiteljska situacija
169.	Cvječar	2018.	2018.	Teška obiteljska situacija
170.	Cvječar	2018.	2018.	Teška obiteljska situacija
171.	Tehničar cestovnog prometa	2018.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
172.	Pomoćni vrtlar	2018.	2018.	Teška obiteljska situacija
173.	Pomoćni krojač	2018.	2018.	Teška obiteljska situacija
174.	Pomoćni krojač	2018.	2018.	Teška obiteljska situacija
175.	Obučar	2018.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
176.	Obučar	2018.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa

177.	Obučar	2018.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
178.	Obučar	2018.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
179.	Obučar	2018.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
180.	Obučar	2018.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
181.	Krojač	2018.	2018.	Teška obiteljska situacija
182.	Krojač	2018.	2018.	Teška obiteljska situacija
183.	Krojač	2018.	2018.	Teška obiteljska situacija
184.	Vozač motornog vozila	2018.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
185.	Vozač motornog vozila	2018.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
186.	Vozač motornog vozila	2018.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
187.	Vozač motornog vozila	2018.	2018.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
188.	Krojač	2019.	2019.	Napuštanje školovanja
189.	Krojač	2019.	2019.	Napuštanje školovanja
190.	Krojač	2019.	2019.	Napuštanje školovanja
191.	Obučar	2019.	2019.	Napuštanje školovanja
192.	Vozač motornog vozila	2016.	2019.	Napuštanje školovanja
193.	Pomoćni cvječar	2019.	2019.	Teška obiteljska situacija
194.	Pomoćni krojač	2019.	2019.	Teška obiteljska situacija
195.	Pomoćni krojač	2019.	2019.	Teška obiteljska situacija
196.	Tehničar cestovnog prometa	2019.	2019.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
197.	Cvječar	2019.	2019.	Teška obiteljska situacija
198.	Krojač	2019.	2019.	Teška obiteljska situacija

199.	Krojač	2019.	2019.	Zdravstveni problemi
200.	Krojač	2019.	2019.	Teška obiteljska situacija
201.	Obučar	2019.	2019.	Teška obiteljska situacija
202.	Obučar	2019.	2019.	Teška obiteljska situacija
203.	Obučar	2019.	2019.	Teška obiteljska situacija
204.	Obučar	2017.	2019.	Teška obiteljska situacija
205.	Modni tehničar	2019.	2019.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
206.	Modni tehničar	2019.	2019.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
207.	Pomoćni krojač	2017.	2019.	Teška obiteljska situacija
208.	Vozač motornog vozila	2016.	2019.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
209.	Krojač	2020.	2020.	Napuštanje školovanja
210.	Obučar	2020.	2020.	Napuštanje školovanja
211.	Obučar	2019.	2020.	Napuštanje školovanja
212.	Vozač motornog vozila	2020.	2020.	Napuštanje školovanja
213.	Cvječar	2020.	2020.	Zdravstveni problemi
214.	Cvječar	2020.	2020.	Zdravstveni problemi
215.	Tehničar cestovnog prometa	2020.	2020.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
216.	Tehničar cestovnog prometa	2020.	2020.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
217.	Pomoćni cvječar	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija
218.	Pomoćni cvječar	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija
219.	Pomoćni vrtlar	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija
220.	Pomoćni vrtlar	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija

221.	Pomoćni krojač	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija
222.	Pomoćni krojač	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija
223.	Krojač	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija
224.	Krojač	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija
225.	Krojač	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija
226.	Obučar	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija
227.	Obučar	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija
228.	Obučar	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija
229.	Obučar	2020.	2020.	Teška obiteljska situacija
230.	Obučar	2020.	2020.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
231.	Vozač motornog vozila	2020.	2020.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
232.	Pomoćni cvječar	2019.	2020.	Teška obiteljska situacija
233.	Pismoslikar	2019.	2020.	Zdravstveni problemi
234.	Vozač motornog vozila	2018.	2020.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
235.	Vozač motornog vozila	2018.	2020.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
236.	Pomoćni krojač	2021.	2021.	Teška obiteljska situacija
237.	Tehničar cestovnog prometa	2021.	2021.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
238.	Krojač	2021.	2021.	Teška obiteljska situacija
239.	Krojač	2021.	2021.	Teška obiteljska situacija
240.	Krojač	2021.	2021.	Trudnoća
241.	Krojač	2021.	2021.	Zdravstveni problemi
242.	Krojač	2021.	2021.	Teška obiteljska situacija

243.	Obučar	2021.	2021.	Teška obiteljska situacija
244.	Obučar	2021.	2021.	Teška obiteljska situacija
245.	Vozač motornog vozila	2021.	2021.	Prevelika zahtjevnost izabranog programa
246.	Pomoćni vrtlar	2019.	2021.	Teška obiteljska situacija
247.	Cvjećar	2019.	2021.	Zdravstveni problemi

Na temelju statističke analize prikazane u tablici 15. vidljivo je da su romski učenici iz GŠ Čakovec najčešće napuštali školu već u prvom razredu (189), što predstavlja 76,5% romskih učenika u zadnjih deset godina GŠ Čakovec. Broj učenika Roma se smanjuje sa svakom godinom uključivanja u srednjoškolski program.

Tabela 15: Razred u kojem su romski učenici napustili srednjoškolsko obrazovanje od 2012. do 2021..

Razred u kojem su romski učenici napustili srednjoškolsko obrazovanje	Broj romskih učenika
1	189
2	39
3	16
4	3
Ukupno	247

Kao što je vidljivo iz tablice 16. najčešći razlozi odustajanja učenika romske nacionalnosti iz GŠ Čakovec u posljednjih deset godina bile su teške obiteljske situacije zbog kojih je 40% učenika romske nacionalnosti napustilo školovanje. Drugi najčešći razlog je napuštanje školovanja (trećina učenika Roma), ali se i od školovanja često odustaje jer je sam program prezahtjevan (petina učenika). Rjeđi razlozi su trudnoća, prelazak u drugu školu i zdravstveni problemi.

Tabela 16: Razlozi ispisa romskih učenika iz GŠ Čakovec.

Razlog napuštanja školovanja	Broj romskih učenika
Prevelika zahtjevnost izabranog programa	54
Napuštanje školovanja	82
Teška obiteljska situacija	97

Trudnoća	7
Prijepis u drugu školu	1
Zdravstvene teškoće	6

Usporedba romskih učenika koji nisu uspješno završili školovanje u DSŠ Lendava i GŠ Čakovec u godinama 2012.-2021.

Sukladno većem udjelu učenika romske nacionalnosti upisanih u srednjoškolske programe, broj romskih učenika koji su napustili školovanje u GŠ Čakovec znatno je veći od broja romskih učenika u DSŠ Lendava. Dok je u DSŠ Lendava razlika između romskih učenika koji uspješno završe školovanje i učenika koji odustanu bila vrlo mala, u GŠ Čakovec ta je razlika znatno veća. Do 2021. broj učenika romske nacionalnosti koji su se ispisali bio je veći od broja učenika romske nacionalnosti koji su završili školovanje, a 2022. godine prvi put u posljednjih deset godina taj se omjer okrenuo u pozitivnom smjeru, jer su 2 romska učenika više završili školovanje u odnosu na one koji su se ispisali. Nasuprot tome, školska godina 2021./2022. bila je jedna od najlošijih za romske učenike u DSŠ Lendava, jer su maturirale 4 učenice dok niti jedan romski učenik te godine nije završio školovanje.

I u jednoj i u drugoj školi teška obiteljska situacija romskih učenika jedan je od najčešćih razloga ispisivanja, dok je u DSŠ Lendava također čest razlog i nezainteresiranost za školovanje, a u GŠ Čakovec često su to napuštanje školovanja i preveliki zahtjevi odabranog programa.

ZAKLJUČAK

Na temelju naše analize sekundarnih izvora **možemo zaključiti da se broj romskih učenika povećao u posljednjih deset godina u obje škole.** U DSŠ Lendava romski učenici trenutno predstavljaju 5,73% svih upisanih učenika, dok u GŠ Čakovec 12,66%.

U DSŠ Lendava u posljednjih desetak godina nisu uočene velike razlike između prosjeka učenika romske nacionalnosti koji uspješno završe školovanje i onih koji ga napuste. U istom razdoblju uočeno je nekoliko promjena u GŠ Čakovec; u početku je broj romskih učenika koji nisu završili školovanje svaki put bio puno veći od onih koji su završili školovanje. No, upravo u godini 2021./2022. prvi je put broj uspješnih romskih učenika premašio broj onih koji su napustili školovanje.

U obje škole učenici romske nacionalnosti većinom se opredjeljuju za trogodišnje programe, s tim da DSŠ Lendava ima tri učenika romske nacionalnosti koji su završili četverogodišnji program (2 gimnazije, 1 ekonomski tehničar) i 2 učenika koji su završili i dodatni dvogodišnji program, tj. ukupno 5 godina obrazovanja. U GŠ Čakovec većina bira trogodišnji program, a dio i dvogodišnji program. Među romskim učenicima u DSŠ Lendava najpopularniji su programi automehaničar, trgovac i gastronomski hotelijer, dok su u GŠ Čakovec to krojač, obućar, vozač motornih vozila i cvjećar.

Teška obiteljska situacija najčešći je razlog ispisivanja romskih učenika DSŠ Lendava i GŠ Čakovec. Česta je i nezainteresiranost učenika za školovanje u DSŠ Lendava i napuštanje školovanja, kao i preveliki zahtjevi odabranog programa u GŠ Čakovec.

Podatke o tome gdje se nalaze bivši učenici romske nacionalnosti partnerskih škola ne možemo uspoređivati jer GŠ Čakovec nije imala priliku doći do podataka o tome gdje se danas nalaze bivši učenici. Za bivše učenike Rome DSŠ Lendava, o kojima imamo podatke, možemo sažeti da ih je **9 trenutno zaposleno, a 10 ih je trenutno nezaposleno.** Nije moguće definirati trend utjecaja obrazovanja na radni status u ovom uzorku jer su

romski učenici koji su zaposleni i nezaposleni ili oni koji su završili školovanje ili oni koji su ga napustili.

COMPARATIVE ANALYSIS OF ENROLMENT TRENDS

AND DECREASE OF ROMA STUDENTS IN
SECONDARY VOCATIONAL AND
EDUCATION PROGRAMS AT THE
LENDAVA BILINGUAL HIGH SCHOOL
AND ČAKOVEC ECONOMIC SCHOOL

HEDROM

HIGHER EDUCATION FOR ROMA

Erasmus+

INTRODUCTION

The first activity of the Higher Education for Roma project (henceforth HEDROM) was a secondary analysis of enrollment and dropout trends of Roma students in secondary vocational and professional education programs at partner secondary schools. Secondary research was conducted using the case study method, i.e. accurate and detailed studies of the research area. Thus, the representatives of the two partner schools examined the school documentation, which referred to the number of Roma enrolled in the last 20 years. Here, a more detailed analysis was made for the last 10 years, i.e. for the school years from 2012/2013 to 2021/2022. Geographical data on Roma settlements and communities in Slovenia and Croatia (related to the places where Roma pupils of both partner schools live) were also sensibly used in the comparative analysis.

METHODOLOGY

For the secondary analysis, the partners first prepared the main topics, which were essential instruments for our research (ie tables with data). Then, each partner school, with the help of the partner adult education organization, conducted its case study, which related exclusively to the partner secondary school. The case study concerned the number of enrolled Roma students in the last 20 years, whereby a general inventory of enrollment and dropout trends was made for the school years from 2002/2003 to 2011/2012. A more detailed analysis was made for the school years 2012/2013 to 2021/2022, and all programs in which Roma students were enrolled in the last 10 years were also investigated. We also took into account various specifics, for example, the reason for the withdrawal, where the former students are currently located, etc., if this information was available to us. Based on this data, a joint report was then created, in which we presented the results of the research using the method of comparative analysis.

When determining the whereabouts of former Roma students of partner schools, we used qualitative research, mainly by contacting them and asking them if they would share this information with us. In Slovenia, we did this with the help of our local Roma councillor, who helped to obtain this information in a way that ensure the data protection of the persons involved. Unfortunately, we did not carry out this part of the research in Croatia, as GŠ Čakovec did not have access to these former students. Also, they had a much larger population and it would have taken them too much time to find contacts and ways to obtain this information.

As Roma pupils, we considered those individuals who identified themselves as Roma during their schooling. During the secondary analysis and preparation of the report, we followed the rules of personal data protection.

PRESENTATION OF THE RESULTS

ENROLMENT AND PROGRAMS

Lendava Bilingual Highschool

As you can see from Table 1, Lendava Bilingual Highschool (“Lendava BH” in the following text) enrolled 35 students between the years 2012 and 2021, who identified themselves as members of the Roma community. 33 of them were enrolled in secondary vocational and education programs and 3 of them in the gymnasium program (in the meantime, one of them changed his course and enrolled in the “economic technician” program). Table 1 shows the number of enrolled Roma students between school years from 2012 to 2021, the period with the least amount of enrolled Roma students was the 2013/2014 and 2016/2017 school years with only seven Roma students. We have to take into account that during these years, the amount of all enrolled students were generally low. The year with the highest amount of enrolled Roma students was the 2021/2022 school year when 16 Roma students were enrolled and the number of enrolled students generally increased in the Lendava BH. The average of enrolled Roma students per school year is, therefore, 10 and that is the

average of 3,81 % compared to other enrolled students. The enrolment of Roma students has almost doubled in the last three years and it was the highest during the school year 2021/2022 when the dropout was also the highest (4 students dropped out of high school).

Table 1: Enrolment trends and decrease of Roma students between 2012 and 2021 in the Lendava BH.

School year	Finished	Did not finish	The number of all Roma students per school year	The number of all students on the Lendava BH	The percentage of Roma students
2012/2013	2	1	9	276	3,26%
2013/2014	1	2	7	230	3,04%
2014/2015	2	2	8	216	3,70%
2015/2016	3	0	9	225	4,00%
2016/2017	0	1*	7	230	3,04%
2017/2018	1	2	8	237	3,37%
2018/2019	2	0	8	257	3,11%
2019/2020	1	1	11	284	3,87%
2020/2021	3	1	12	263	4,56%
2021/2022	0	4	16	279	5,73%
Total	15	14	35	Average	3,81%

Out of all enrolled Roma students between the school years of 2012 and 2021, 15 Roma students successfully finished their schooling - 2 of them firstly finished a 3-year program and continued with a 2-year vocational-technical education in the same school, 2 of them successfully finished the gymnasium program. On average, 1,5 student per year successfully finished their schooling in the Lendava BH in the last ten years.

Between school years 2012/2013 and 2021/2022, 14 enrolled Roma students didn't finish their schooling in the Lendava BH. Among those, 12 dropped out before finishing any kind of education program, while 2 Roma students dropped out of additional vocational education, which means that they had already successfully finished one education program before that. In the Lendava BH, there are no significant differences between the average number of Roma students per school year who successfully finish their schooling and those that don't finish it.

Out of 16 students, enrolled in different high school programs, our research also included 15 Roma students (as shown in Table 1), but by the end of our research, 4 of them dropped out or gave up on schooling, which is the highest number of dropouts in the last ten years. The minimum drop-out could be seen in the 2015/2016 and 2018/2019 school years when no Roma student dropped out or was expelled from high school. The percentage of Roma drop-out students did not significantly change between 2013 and 2022, except for 2022, when the percentage of drop-out students was twice as high as in 2013, which is directly proportional to the higher number of enrolled Roma students in 2021, compared to 2012.

Čakovec Economic School

Between 2012 and 2021, 630 students who identified as Roma were enrolled in secondary vocational and education programs at Čakovec Economic School (“Čakovec ES” in the following text). Table 2 shows the number of enrolled Roma students per school year, the least students enrolled in the school year of 2012 and is 25 students. The highest number of enrolled students was in 2017 when the number was 85. Čakovec ES, therefore, has an average of 63 enrolled Roma students per school year. Based on the number of enrolled Roma students we can see that the number from the year 2012 has doubled, and in some school years even tripled.

Table 2: Enrolment trends and decrease of Roma students between 2012 and 2021 in the Čakovec ES.

School year	Finished	Did not finish	The number of all Roma students per school year	The number of all students on the ČES	The percentage of Roma students
2012/2013	3	10	26	605	4,30%
2013/2014	5	8	35	544	6,43%
2014/2015	8	27	68	520	13,08%
2015/2016	9	30	81	481	16,84%
2016/2017	15	26	82	442	18,55%
2017/2018	14	37	85	417	20,38%
2018/2019	10	49	78	383	20,37%
2019/2020	5	21	53	360	14,72%
2020/2021	8	27	66	368	17,93%

2021/2022	14	12	56	377	14,85%
Total	91	247	630	Average	14,75%

Between the school years of 2012 and 2022, 91 Roma students successfully finished their schooling in Čakovec ES, which is 9,1 of Roma students per school year. The highest number of them was in 2015 when 15 Roma students successfully finished their schooling and the lowest number was in 2013 when only 3 of them finished their schooling. Parallel to the increase of enrolled Roma students in this school, the number of those that successfully finished their schooling also increased since 2013. Today, that number is almost 5 times higher than the one from 2013.

Besides having more enrolled students that successfully finish their education programs, the Čakovec Economic School also has a high percentage of dropout students per school year. The least amount of dropout students was in 2014 when there were only 8 Roma students like that and the highest number was in 2018 when 49 Roma students dropped out. On average, 24,7 students drop out of Čakovec ES per school year. If we compare that with the percentage of Roma students that successfully finish their schooling, the number of dropouts is almost 3-times higher. A very important turn can be seen in the school year of 2021/2022 when the number of Roma students that successfully finished schooling was higher than the number of dropout students in a school year for the first time.

The number of Roma students in partner high schools 20 years ago

During our secondary research, we realized that we also have to take into account the number of enrolled Roma students from 20 years ago. The data from Lendava BH has shown that between 2002 and 2011, only 12 Roma students were enrolled in high school. As you can see in the table below, 5 generations didn't have any Roma students and only in a school year of 2008/2009 did the first generations of Roma enrolled and successfully finish their schooling in Lendava BH. Between the years of 2002 and 2012, Lendava BH had on average 0,77 % of Roma students enrolled in comparison with other students that were enrolled in Lendava BH.

Table 3: The number of students in Lendava BH 20 years ago.

School year	The number of all Roma students on Lendava BH	The number of all students on Lendava BH	The percentage of Roma students
2002/2003	0	284	0%
2003/2004	0	280	0%
2004/2005	1	314	0,32%
2005/2006	0	334	0%
2006/2007	0	341	0%
2007/2008	0	316	0%
2008/2009	3	319	0,94%
2009/2010	3	308	0,97%
2010/2011	8	307	2,61%
2011/2012	8	276	2,90%
		Average	0,77%

On Čakovec ES, they always had Roma students between the years 2002 and 2011 enrolled and their percentage on average is 3,14 %, compared to other students. The data below also shows that the number of enrolled Roma students has increased since their number increased more than 4 times from 2002 to 2011.

Table 4: The number of students in Čakovec EH 20 years ago.

School year	The number of all Roma students on Čakovec ES	The number of all students on Čakovec ES	The percentage of Roma students
2002/2003	6	503	1,19%
2003/2004	10	510	1,96%
2004/2005	14	446	3,14%
2005/2006	13	438	2,97%
2006/2007	15	397	3,78%
2007/2008	13	430	3,02%

2008/2009	22	516	4,26%
2009/2010	17	544	3,13%
2010/2011	20	585	3,41%
2011/2012	27	600	4,5%
		Average	3,14%

Comparison of enrolment trends and decrease of Roma students on the Lendava BH and Čakovec ES

If we compare both schools, Čakovec ES has significantly more Roma students compared to Lendava BH, since the latter even in the years with the highest number of enrolled Roma students (16 students in 2021) didn't even come close to the lowest number of enrolled Roma students on Čakovec ES (26 students in 2012). Statistically speaking, Lendava BH had on average 9,6 Roma students enrolled per school year, while Čakovec ES had 63, which is almost 7 times more. At Lendava BH, Roma students represent on average 3,81 % of all enrolled students, while with Čakovec ES, that share is 14,75 %. The reason for the smaller number of Roma students' enrolment in Lendava BH is the number of Roma individuals. Living in the local community. Based on the latest data, 168 members of the Roma community live in the Municipality of Lendava. The Lendava administrative unit has 5 Roma settlements with approximately 650 residents, but the main issue with enrolment to Lendava BH is bilingualism, which could be problematic for children from monolingual schools, let alone for the Roma that in most cases don't even have the Slovene language as their mother tongue. Therefore, this is one of the main reasons why they usually rather choose monolingual high schools. On the other hand, there are 1323 members of the Roma community living in Čakovec and 6954 all together in the Municipality of Mursko Središče (based on the data from 2021). We can see that the number of Roma individuals alone is almost 8 times lower in Lendava than in Čakovec. This explains why the enrolment of Roma students is a lot smaller in Lendava BH than in Čakovec ES.

In accordance with this, the number of Roma students that successfully finish their schooling is, therefore, higher in Čakovec ES, since their success rate is 9,1 per year and in Lendava BH it is 1,5, which is 6 times less. The same goes for the dropout rate, which is on average 24,7 Roma students in the Croatian school and only 1,4 students on the Slovenian school, which is 16-times less. We have to mention that in the case of Lendava BH, there are no significant differences between the average rate of successful Roma students and those that didn't end the school year or dropped out. On the other hand, until 2022, the number of Roma students that didn't finish their schooling on the Čakovec ES was a lot higher than the number of Roma students that successfully finished their schooling. The only exception is the school year of 2021/2022 when for the first time, the number of students that successfully finished their schooling was higher than the number of Roma students that didn't finish it.

We have also compared the data about the number of enrolled Roma students in both schools involved 20 years ago – so between 2002 and 2011. We have concluded that in the first six years, Lendava BH almost didn't have any Roma students. It was only from the school year of 2008/2009 that the enrolment of Roma students started to increase. Their average was still a lot lower than any average rate on Čakovec ES from 20 years ago since they always had a minimum of 6 and a maximum of 27 Roma students enrolled per school year. This is also connected with the vicinity of the Roma settlements and its abundance in the Municipality of Čakovec and Lendava, where that number is a lot lower. On the other hand, we can say for both schools that the number of enrolled Roma students has increased through the years - Čakovec ES having a maximum of 20,38 % and Lendava BH with a maximum of 5,37 % of Roma students among all the enrolled students in a school year.

PROGRAMS FINISHED BY THE ROMA STUDENTS ON LENDA VA BH AND ČAKOVEC ES IN THE YEARS FROM 2012 TO 2021

Lendava BH

15 students, who identified themselves as Roma, successfully finished their schooling on the Lendava BH from 2013 to 2022. As we have already mentioned before, 2 students firstly finished a 3-year program and then continued with a 2-year program, which means that we are talking about 13 different Roma students and 15 programs, finished by these students. In Table 3, we can see the number of Roma students that successfully finished a specific program on Lendava BH, among which 2 students, who finished a 3-year program, continued with a 2-year vocational-technical education, which means that there were 15 successfully finished programs among Roma students in the school years of 2012/2013 and 2021/2022. Among these students were also 2 female students that finished the “Gymnasium” program and later also obtained their Master’s degree according to the “Bologna process”. Most of the students from Lendava BH choose 3-year programs, “car repairer” and “merchant” programs are the most popular ones. The students less often choose 4-year career programs, such as “economic technician” (only 1 student finished it in the period from 2013 and 2022) and “mechanical technician” (no one finished this program).

Out of ten students that finished a 3-year program in the period from 2013 and 2021, 5 students continued with their schooling and enrolled in a 2-year additional vocational-technical education program (3 students chose the “mechanical technician” program and 2 students decided to enrol in the “economic technician” program), which represents 50 % of all students in the last ten years. Out of those five, two of them finished their additional schooling and three of them are still in the process of education.

Table 5: Programs finished by the Roma students on Lendava BH from 2012 to 2022.

Program	The number of Roma students
Economic technician	1
Car repairer	3
Gastronomist-hotelier	2
Mechanical installer	2
Merchant	3
Mechanical technician	2
*Gymnasium	2
Total	15

Table 6 shows the list of students that identified as the Roma and successfully finished their schooling at Lendava BH, along with their chosen program, duration of the study course and information on the current situation of all the students.

Among 13 Roma students that ended their schooling in the period from 2013 to 2022 at Lendava BH, 9 of them finished a chosen program without repeating a class or transferring to another program (60 %). Among the rest of the four students, two students changed their program once before finishing their schooling - one of them temporarily dropped out due to his illness and then transferred to another program; another student enrolled to one program twice, then enrolled to another 3-year program, successfully finished it and also enrolled to a technical education program. One student changed his program twice, before successfully finishing the chosen 3-year program. The last student out of these four finished his 3-year program on time and then repeated one year on his 2-year additional technical course.

Due to a small number of students, we decided to also include Roma students that are currently enrolled to Lendava BH and also added information on their courses. During our research, the “Hairdresser” program was firstly introduced in the school year of 2021/2022 and it was the most visited program among Roma students (four female students), very popular were also other 3-year programs (merchant, car repairer). In the school year of

2021/2022, four Roma students finished their 3-year program early and continued with a 2-year technical course – one for mechanical technician and three for economic technician.

Table 6: Details about Roma students that finished their education at Lendava BH.

Student's number	Program	Enrolment year	Year of graduation	Current status	Additional information
1.	Gymnasium	2009	2013	Bachelor's degree in pedagogy and sociology. Works at the Lendava People's University.	/
2.	Mechanical installer	2010	2013	Employed; owns a company.	Continued with education in Murska Sobota – Mechanical technician program.
3.	Gymnasium	2011	2015	Bachelor's degree in classroom teaching. Works at an elementary school.	/
4.	Mechanical installer	2011	2014	Works at the Makoter Ljutomer Auto Center	/
	Mechanical technician	2014	2016		
5.	Installer	2011	/	Employed in a local environment	Transferred to another program (2x)
	Merchant	2012	/		
	Car repairer	2013	2016		
6.	Car repairer	2012	2015	<i>We don't have information</i>	Repeated a year at the additional course
	Mechanical technician	2015	2018		
	Car repairer	2012	/	Unemployed	

7.	Gastronomist-hotelier	2013	2016		Dropped out in 2012 due to illness
8.	Economic technician	2015	2019	School for higher education in Murska Sobota – "Economy" course, works as a student	/
9.	Gastronomist-hotelier	2015	/	Is in the 5th year of "Mechanical technician" program	/
	Gastronomist-hotelier	2016	/		
	Car repairer	2017	2020		
	Mechanical technician	2020			
10.	Gastronomist-hotelier	2016	2019	<i>We don't have information</i>	/
11.	Gymnasium	2017	/	Is in the 3rd year of "Economic technician" course	Transferred to another program
	Economic technician	2018			
12.	Merchant	2018	2021	Is in the 4th year of "Economic technician" course	/
	Economic technician	2021			
13.	Merchant	2018	2021	Unemployed, actively seeking employment	Started with the "Economic technician" program and dropped out in the second semester
	Economic technician	2021			
14.	Merchant	2018	2021	Unemployed	Started with the "Economic technician" program and dropped out in the same year

15.	Merchant	2019		Is in the 3rd year of the program	/
16.	Car repairer	2019		Is in the 3rd year of the program	/
17.	Mechanic technician	2019		Is in the 3rd year of the program	/
18.	Car repairer	2020		Is in the 2nd year of the program	/
19.	Merchant	2021		Is in the 1st year of the program	/
20.	Hairdresser	2021		Is in the 1st year of the program	/
21.	Hairdresser	2021		Is in the 1st year of the program	/
22.	Hairdresser	2021		Is in the 1st year of the program	/
23.	Hairdresser	2021		Is in the 1st year of the program	/

Throughout the research, employees at the Lendava BH managed to get information on most of the former Roma students that finished at least one program in the years from 2013 to 2022. Out of these students, 6 of them are employed, which is almost a half of all the Roma students that finished their schooling at the Lendava BH in the last ten years. One female student is continuing with her schooling at the school for higher education while also working as a student. Three former students are currently unemployed, even though they

successfully finished their schooling. 8 students, who finished one of the programs at the Lendava BH, continued with their schooling – two of them are enrolled to another high school, one goes to the school for higher education and two are enrolled to a faculty. The school didn't manage to find information about two of the former students and, therefore, their current status is unknown.

Čakovec ES

The Roma students that successfully finished their schooling at the Čakovec ES, more likely chose 3-year programs, which can be seen in the Table 7. The most popular were the “tailor” or “motor vehicle driver” courses – 1/3 of all the Roma students that finished their schooling in the period from 2012 to 2022 on Čakovec ES. In a lot of cases, they chose the “shoemaker” or “assistant florist” courses. The least amount of Roma students (1-2 per program) finished the “pedicurist”, “beautician”, “room painter”, “assistant gardener”, “general chemical technician” and “logistics technician” courses.

Table 7: Programs finished by the Roma students on Čakovec ES in the period of 2012-2022

Program	The number of Roma students
Motor vehicle driver	17
Tailor	19
Shoemaker	13
Florist	5
Assistant florist	11
Assistant tailor	4
Assistant gardener	2
Gardener	3
Beautician	2
Hairdresser	3
General chemical technician	2
Logistics technician	2
Traffic technician	5
Pedicurist	1
Room painter	2
Total	91

The Table 8 shows the list of Roma students that finished their schooling on Čakovec ES, along with additional information about them. Out of all the 91 Roma students from Čakovec ES, 81 of them successfully finished their chosen course, which is almost 90 % of students that successfully finished their schooling. Among the rest of the 10 students, 9 repeated one study year and one student repeated a year twice. Students from the “motor vehicle driver” program repeated their study year the most frequently (5 students), followed by the students from the “traffic technician” program (3 students). One student from the “hairdresser” and one from the “shoemaker” program also repeated a year.

The Čakovec ES didn’t manage to get information about the current status of these students. They also didn’t include the students that are currently enrolled, since the research didn’t call for that specific information.

At the school, transfers among different programs are not so frequent, since 91 students (Table 8) finished the program to which they enrolled in the first place.

Table 8: Details about Roma students that finished their education at Čakovec ES

Student's number	Program	Enrolment year	Year of graduation	Additional information
25.	Motor vehicle driver	2010	2012	
26.	Assistant florist	2010	2012	
27.	Assistant florist	2010	2012	
28.	Assistant tailor	2011	2013	
29.	Tailor	2011	2013	
30.	Tailor	2011	2013	
31.	Tailor	2011	2013	
32.	Tailor	2011	2013	
33.	Motor vehicle driver	2012	2014	

34.	Tailor	2012	2014	
35.	Tailor	2012	2014	
36.	Tailor	2012	2014	
37.	Tailor	2012	2014	
38.	Tailor	2012	2014	
39.	Tailor	2012	2014	
40.	General agriculture technician	2011	2014	
41.	Gardener	2013	2015	
42.	Florist	2013	2015	
43.	Florist	2013	2015	
44.	Assistant florist	2013	2015	
45.	Assistant florist	2013	2015	
46.	Tailor	2013	2015	
47.	Tailor	2013	2015	
48.	Motor vehicle driver	2013	2015	
49.	Motor vehicle driver	2011	2015	Repeated a school year twice
50.	Beautician	2014	2016	
51.	Hairdresser	2014	2016	
52.	Assistant florist	2014	2016	
53.	Assistant florist	2014	2016	
54.	Assistant tailor	2014	2016	
55.	Shoemaker	2014	2016	
56.	Shoemaker	2014	2016	

57.	Tailor	2014	2016	
58.	Logistics technician	2013	2016	
59.	Florist	2014	2016	
60.	Motor vehicle driver	2014	2016	
61.	Motor vehicle driver	2014	2016	
62.	Motor vehicle driver	2014	2016	
63.	Motor vehicle driver	2014	2016	
64.	Traffic technician	2012	2016	Repeated a school year once
65.	Gardener	2015	2017	
66.	Gardener	2015	2017	
67.	Florist	2015	2017	
68.	Florist	2015	2017	
69.	Pedicurist	2015	2017	
70.	Assistant florist	2015	2017	
71.	Shoemaker	2015	2017	
72.	Shoemaker	2015	2017	
73.	Room painter	2015	2017	
74.	Motor vehicle driver	2015	2017	
75.	Traffic technician	2014	2017	
76.	Traffic technician	2014	2017	
77.	Traffic technician	2013	2017	Repeated a school year once
78.	Logistics technician	2014	2017	
79.	Hairdresser	2015	2018	Repeated a school year once

80.	Assistant tailor	2016	2018	
81.	Assistant tailor	2016	2018	
82.	Assistant florist	2016	2018	
83.	Assistant florist	2016	2018	
84.	Shoemaker	2016	2018	
85.	Shoemaker	2016	2018	
86.	Tailor	2016	2018	
87.	Motor vehicle driver	2015	2018	Repeated a school year once
88.	General agriculture technician	2015	2018	
89.	Assistant florist	2017	2019	
90.	Assistant florist	2017	2019	
91.	Shoemaker	2017	2019	
92.	Assistant gardener	2017	2019	
93.	Motor vehicle driver	2017	2019	
94.	Shoemaker	2018	2020	
95.	Shoemaker	2018	2020	
96.	Shoemaker	2018	2020	
97.	Shoemaker	2018	2020	
98.	Shoemaker	2017	2020	Repeated a school year once
99.	Motor vehicle driver	2017	2020	Repeated a school year once
100.	Motor vehicle driver	2018	2020	
101.	Motor vehicle driver	2018	2020	

102.	Motor vehicle driver	2019	2021	
103.	Motor vehicle driver	2018	2021	Repeated a school year once
104.	Motor vehicle driver	2018	2021	Repeated a school year once
105.	Room painter	2019	2021	
106.	Tailor	2019	2021	
107.	Tailor	2019	2021	
108.	Tailor	2019	2021	
109.	Tailor	2019	2021	
110.	Tailor	2019	2021	
111.	Shoemaker	2019	2021	
112.	Beautician	2019	2021	
113.	Hairdresser	2019	2021	
114.	Assistant gardener	2019	2021	
115.	Traffic technician	2017	2021	Repeated a school year once

Comparison of Roma students that finished their schooling on Lendava BH and Čakovec ES in the period from 2012 to 2021

If we compare both schools, we can see that students from the Roma community mostly enrol in 3-year programs and also finish them in most cases. Čakovec ES had great results, since almost 90 % of all Roma students that finished a certain program, did that at a scheduled time, while Lendava BH students were 60 % successful, which is still more than half of enrolled Roma students. More transfers to other programs among Roma students were seen on the Lendava BH, while Čakovec ES had no such cases.

We cannot compare the data of current situation of all the students, since the team from Čakovec ES didn't manage to get that kind of information.

PROGRAMS THAT WERE NOT FINISHED BY THE ROMA STUDENTS ON LENDAVA BH AND ČAKOVEC ES IN THE PERIOD FROM 2012 TO 2021

Lendava BH

14 Roma students did not finish their schooling on the Lendava BH in the period from 2012 to 2022 (Table 9): 12 students didn't finish any program, 2 finished a 3-year "merchant" program and then dropped out of the 2-year "economic technician" program. Out of these students, only 1 changed the course during schooling, 11 were enrolled in only one program and 2 female students already finished one of the programs in advance. The most students that didn't finish their schooling were enrolled in the "gastronomist-hotelier" and "merchant" program, as well as the "car repairer" and "economic technician" program.

If we compare the students from Lendava BH that finished their schooling with those that didn't, we don't see any major deviations with chosen programs. With both of these groups, a 3-year program was the most popular, especially the "car repairer", "merchant" and "gastronomist-hotelier" programs. Among students that dropped out, no one was enrolled in the "gymnasium" program. On the other hand, 2 female students successfully finished this program in the last 10 years. There are also no significant differences with repeating a

class, since in both groups of students (with students that finished schooling and those that didn't), we've had such cases.

Table 9: Programs to which Roma students were enrolled in on Lendava BH from 2012 to 2022 but didn't finish them.

Program	The number of Roma students
Economic technician	2
Car repairer	3
Gastronomist-hotelier	4*
Merchant	4
Economic technician	2
Total	14

Table 10 shows more detailed data on Roma students that didn't finish their schooling in the period from 2013 to 2022 on Lendava BH. We have received information that among those, three of them are employed (two abroad and one in a local environment). One of them later finished schooling at another high school. Seven of them are currently unemployed, which is more than half of all the students that didn't finish their schooling on Lendava BH. For two of the students, the school didn't manage to get any information about their current situation, but one of them is officially still enrolled but didn't take the final exam. For two of the former students, we have received information that they are actively seeking employment, one is sending applications and the other has joined the "social activation" program with that intention.

Most of the Roma students dropped out in the first (4) or second (4) year of their schooling. After three years, four students also dropped out, which shows that there are no major changes in the last ten years when it comes to drop out quota. Only one student dropped out after four years of schooling (due to employment), one is officially still enrolled, since he has finished all his exams but didn't take the final exam.

Table 10: Detailed information about Roma students that didn't finish schooling on Lendava BH

Student's number	Program	Enrolment year	Year of dropping out	Reason for dropping out	*additional information	Where is the individual today?
1.	Economic technician	2012	2014	Lack of motivation	Transferred to high school in Radenci	Employed
	Gastronomist-hotelier	2014	2015			
2.	Car repairer	2010	2014	Issues with discipline	/	Employed, works abroad
3.	Economic technician	2010	2013	Lack of motivation	/	Unemployed
4.	Car repairer	2014 2015	2014 2015	Issues with discipline	/	Unemployed
5.	Gastronomist-hotelier	2014	2017	Fatherhood	/	Employed
6.	Gastronomist-hotelier	2015	2018	Employment	Dropped out in the 3 rd year	Unemployed
7.	Gastronomist-hotelier	2016	2018	Didn't attend the practical training	/	Unemployed
8.	Car repairer	2017	<i>Didn't officially sign out</i>	Difficult family circumstances	Didn't take the final exam	<i>We don't have information</i>
9.	Merchant	2019	2020	Lack of motivation	Attended social activation course for Roma women in 2021	Unemployed
10.	Merchant	2020	2021	Didn't attend classes	/	<i>We don't have information</i>
11.	Merchant	2019	2022	Difficult family	/	Unemployed

				circumstances		
12.	Merchant	2020	2022	Pregnancy	/	Unemployed
13.	Economic technician	2021	2021	Lack of motivation	Successfully finished a 3-year merchant program	Unemployed, expecting her first baby
14.	Economic technician	2021	2022	Difficult family circumstances	Successfully finished a 3-year merchant program	Unemployed, actively seeking employment

As we can see in Table 11, lack of motivation and difficult family circumstances are the most common reasons for Roma students ending their schooling in the period from 2013 to 2022. Other reasons are: the lack of discipline, pregnancy/fatherhood and not attending classes or practical training. One student dropped out of school because he got a work opportunity and is currently employed.

Table 11: Reasons for Roma students dropping out of their schooling on Lendava BH

Reason for dropping out of school	The number of Roma students
Lack of motivation	4
Issues with discipline	2
Pregnancy/ fatherhood	2
Employment	1
Not attending classes / practical training	2
Difficult family circumstances	3

If we compare Roma students from Lendava BH that finished their schooling and their peers that dropped out, we can see that the percentage of employment is higher among students that finished at least one high school program on Lendava BH.

Table 12: Currents status of former Lendava BH Roma students.

Current status of a former student	Finished at least one high school program	Didn't finish any high school program	Total
Employed	6	3	9
Unemployed	3	7	10
Continued schooling	8	1	9
Actively looking for employment	1	1	2
No information	2	2	4

Čakovec ES

As we can see from Table 13, 247 students dropped out of Čakovec ES in the period from 2012 to 2022. These students were also mostly enrolled in 3-year programs, most of them chose the “shoemaker” (49), “tailor” (45), “florist” (43) and “motor vehicle driver” (31) programs. The least number of students were enrolled in the “hairdresser” (1), “gardener” (2), “general agriculture technician” (3) and “logistics technician” (3) programs.

In comparison with Roma students that finished their schooling on Čakovec ES and those that dropped out, there are no significant changes among chosen programs in the last ten years. The most popular programs in the last ten years were: tailor, shoemaker, motor vehicle driver and florist. These represent 60-70 % of all Roma students at this high school.

We have to mention that on average, a certain program is successfully finished by 3-times less Roma students than those that drop out from it. The data also shows that the “beautician” program is currently the only one on the list with a “positive average rate”, since 2 Roma students successfully finished it and no student dropped out of it.

Table 13: Programs to which Roma students on Čakovec ES were enrolled in from 2012 to 2022, but didn't finish them

Program	The number of Roma students
Motor vehicle driver	31
Tailor	45
Shoemaker	49
Florist	43
Assistant florist	12
Assistant tailor	13
Assistant gardener	4
Gardener	2
Hairdresser	1
General agriculture technician	3
Economic farmer	5
Logistics technician	3
Traffic technician	12
Pedicurist	4
Room painter	7
Driver	11
Fashion technician	2
Total	247

Besides knowing the reason for students' drop out, Čakovec ES couldn't obtain more information on the current status of students that didn't finish any of the programs on Čakovec ES in the period from 2012 to 2021.

Table 13: Detailed information about Roma students that didn't finish their schooling on Čakovec ES.

Student's number	Program	Enrolment year	Year of dropping out	Reason for dropping out
1.	Motor vehicle driver	2012.	2012.	The program being too hard
2.	Motor vehicle driver	2012.	2012.	Failed a class
3.	Motor vehicle driver	2012.	2012.	Failed a class

4.	Pedicurist	2012.	2012.	Failed a class
5.	Tailor	2012.	2012.	Failed a class
6.	Tailor	2012.	2012.	Failed a class
7.	Shoemaker	2012.	2012.	Failed a class
8.	Shoemaker	2012.	2012.	Failed a class
9.	Tailor	2011.	2012.	Difficult family circumstances
10.	Tailor	2011.	2012.	The program being too hard
11.	Assistant florist	2013.	2013.	Difficult family circumstances
12.	Room painter	2013.	2013.	Difficult family circumstances
13.	Motor vehicle driver	2012.	2013.	The program being too hard
14.	Tailor	2012.	2013.	The program being too hard
15.	Motor vehicle driver	2012.	2013.	The program being too hard
16.	Tailor	2013.	2013.	Difficult family circumstances
17.	Florist	2013.	2013.	Difficult family circumstances
18.	Florist	2013.	2013.	Difficult family circumstances
19.	Road traffic technician	2014.	2014.	The program being too hard
20.	Assistant tailor	2014.	2014.	Difficult family circumstances
21.	Assistant tailor	2014.	2014.	Difficult family circumstances
22.	Assistant florist	2014.	2014.	Difficult family circumstances
23.	Logistics technician	2014.	2014.	The program being too hard
24.	Florist	2014.	2014.	Difficult family circumstances
25.	Florist	2014.	2014.	Difficult family circumstances

26.	Florist	2014.	2014.	Difficult family circumstances
27.	Florist	2014.	2014.	Difficult family circumstances
28.	Florist	2014.	2014.	Pregnancy
29.	Florist	2013.	2014.	Pregnancy
30.	Florist	2013.	2014.	The program being too hard
31.	Florist	2013.	2014.	The program being too hard
32.	Assistant tailor	2013.	2014.	Pregnancy
33.	Tailor	2012.	2014.	Pregnancy
34.	Shoemaker	2014.	2014.	The program being too hard
35.	Tailor	2014.	2014.	The program being too hard
36.	Room painter	2014.	2014.	Difficult family circumstances
37.	Tailor	2014.	2014.	Failed a class
38.	Tailor	2014.	2014.	Failed a class
39.	Logistics technician	2014.	2014.	Failed a class
40.	Pedicurist	2014.	2014.	Failed a class
41.	Pedicurist	2014.	2014.	Failed a class
42.	Florist	2014.	2014.	Failed a class
43.	Florist	2014.	2014.	Failed a class
44.	Room painter	2014.	2014.	Failed a class
45.	Motor vehicle driver	2013.	2014.	Failed a class
46.	Hairdresser	2015.	2015.	Failed a class
47.	Motor vehicle driver	2015.	2015.	Failed a class

48.	Logistics technician	2014.	2015.	Failed a class
49.	Florist	2014.	2015.	Failed a class
50.	Road traffic technician	2012.	2015.	Failed a class
51.	Florist	2015.	2015.	The program being too hard
52.	Economic farmer	2015.	2015.	The program being too hard
53.	Economic farmer	2015.	2015.	The program being too hard
54.	Economic farmer	2015.	2015.	The program being too hard
55.	Gardener	2015.	2015.	Difficult family circumstances
56.	Florist	2015.	2015.	Difficult family circumstances
57.	Pedicurist	2015.	2015.	The program being too hard
58.	Assistant florist	2015.	2015.	Difficult family circumstances
59.	Tailor	2015.	2015.	Difficult family circumstances
60.	Tailor	2015.	2015.	Difficult family circumstances
61.	Shoemaker	2015.	2015.	The program being too hard
62.	Tailor	2015.	2015.	Difficult family circumstances
63.	Shoemaker	2015.	2015.	The program being too hard
64.	Tailor	2015.	2015.	Difficult family circumstances
65.	Tailor	2015.	2015.	Difficult family circumstances
66.	General agriculture technician	2015.	2015.	The program being too hard
67.	Room painter	2014.	2015.	Difficult family circumstances
68.	Tailor	2014.	2015.	Difficult family circumstances
69.	Tailor	2014.	2015.	Difficult family circumstances

70.	Florist	2014.	2015.	Difficult family circumstances
71.	Florist	2014.	2015.	Difficult family circumstances
72.	Florist	2013.	2015.	Pregnancy
73.	Shoemaker	2015.	2015.	Failed a class
74.	Shoemaker	2015.	2015.	Failed a class
75.	Tailor	2015.	2015.	Failed a class
76.	Florist	2016.	2016.	Failed a class
77.	Motor vehicle driver	2016.	2016.	Failed a class
78.	Florist	2016.	2016.	Failed a class
79.	Driver	2016.	2016.	Failed a class
80.	Driver	2016.	2016.	Failed a class
81.	Tailor	2016.	2016.	Failed a class
82.	Florist	2016.	2016.	Failed a class
83.	Florist	2016.	2016.	Failed a class
84.	Driver	2016.	2016.	Failed a class
85.	Driver	2016.	2016.	Failed a class
86.	Florist	2015.	2016.	Failed a class
87.	Road traffic technician	2016.	2016.	The program being too hard
88.	Road traffic technician	2016.	2016.	The program being too hard
89.	Assistant florist	2016.	2016.	Difficult family circumstances
90.	Assistant tailor	2016.	2016.	Difficult family circumstances
91.	Assistant florist	2016.	2016.	Difficult family circumstances

92.	Tailor	2016.	2016.	Difficult family circumstances
93.	Shoemaker	2016.	2016.	Difficult family circumstances
94.	General agriculture technician	2016.	2016.	The program being too hard
95.	General agriculture technician	2016.	2016.	The program being too hard
96.	Motor vehicle driver	2016.	2016.	The program being too hard
97.	Florist	2015.	2016.	Difficult family circumstances
98.	Gardener	2015.	2016.	Difficult family circumstances
99.	Economic farmer	2015.	2016.	The program being too hard
100.	Assistant florist	2015.	2016.	Difficult family circumstances
101.	Room painter	2015.	2016.	Difficult family circumstances
102.	Road traffic technician	2017.	2017.	Failed a class
103.	Tailor	2017.	2017.	Failed a class
104.	Tailor	2017.	2017.	Failed a class
105.	Shoemaker	2017.	2017.	Failed a class
106.	Shoemaker	2017.	2017.	Failed a class
107.	Shoemaker	2017.	2017.	Failed a class
108.	Shoemaker	2017.	2017.	Failed a class
109.	Florist	2017.	2017.	Failed a class
110.	Florist	2017.	2017.	Failed a class
111.	Driver	2017.	2017.	Failed a class
112.	Driver	2017.	2017.	Failed a class
113.	Driver	2017.	2017.	Failed a class

114.	Driver	2017.	2017.	Failed a class
115.	Driver	2017.	2017.	Failed a class
116.	Driver	2017.	2017.	Failed a class
117.	Shoemaker	2016.	2017.	Failed a class
118.	Shoemaker	2016.	2017.	Failed a class
119.	Shoemaker	2016.	2017.	Failed a class
120.	Shoemaker	2016.	2017.	Failed a class
121.	Driver	2015.	2017.	Failed a class
122.	Assistant florist	2017.	2017.	Difficult family circumstances
123.	Road traffic technician	2017.	2017.	Transferred to another school
124.	Tailor	2017.	2017.	Difficult family circumstances
125.	Tailor	2017.	2017.	Difficult family circumstances
126.	Tailor	2017.	2017.	Difficult family circumstances
127.	Shoemaker	2017.	2017.	Difficult family circumstances
128.	Shoemaker	2017.	2017.	Difficult family circumstances
129.	Assistant tailor	2017.	2017.	Difficult family circumstances
130.	Florist	2017.	2017.	Difficult family circumstances
131.	Florist	2017.	2017.	Difficult family circumstances
132.	Room painter	2017.	2017.	Difficult family circumstances
133.	Florist	2017.	2017.	Difficult family circumstances
134.	Motor vehicle driver	2017.	2017.	The program being too hard
135.	Motor vehicle driver	2017.	2017.	The program being too hard

136.	Florist	2017.	2017.	Difficult family circumstances
137.	Motor vehicle driver	2016.	2017.	The program being too hard
138.	Motor vehicle driver	2016.	2017.	The program being too hard
139.	Economic farmer	2018.	2018.	Failed a class
140.	Florist	2018.	2018.	Failed a class
141.	Road traffic technician	2018.	2018.	Failed a class
142.	Assistant florist	2018.	2018.	Failed a class
143.	Tailor	2018.	2018.	Failed a class
144.	Tailor	2018.	2018.	Failed a class
145.	Shoemaker	2018.	2018.	Failed a class
146.	Shoemaker	2018.	2018.	Failed a class
147.	Shoemaker	2018.	2018.	Failed a class
148.	Motor vehicle driver	2018.	2018.	Failed a class
149.	Motor vehicle driver	2018.	2018.	Failed a class
150.	Motor vehicle driver	2018.	2018.	Failed a class
151.	Motor vehicle driver	2017.	2018.	Failed a class
152.	Motor vehicle driver	2016.	2018.	Failed a class
153.	Shoemaker	2016.	2018.	Failed a class
154.	Shoemaker	2016.	2018.	Failed a class
155.	Shoemaker	2016.	2018.	Failed a class
156.	Shoemaker	2016.	2018.	Failed a class
157.	Motor vehicle driver	2016.	2018.	The program being too hard

158.	Shoemaker	2016.	2018.	Pregnancy
159.	Motor vehicle driver	2017.	2018.	The program being too hard
160.	Florist	2017.	2018.	Difficult family circumstances
161.	Florist	2017.	2018.	Difficult family circumstances
162.	Shoemaker	2017.	2018.	Difficult family circumstances
163.	Shoemaker	2017.	2018.	Difficult family circumstances
164.	Shoemaker	2017.	2018.	Difficult family circumstances
165.	Florist	2018.	2018.	Difficult family circumstances
166.	Florist	2018.	2018.	Difficult family circumstances
167.	Florist	2018.	2018.	Difficult family circumstances
168.	Florist	2018.	2018.	Difficult family circumstances
169.	Florist	2018.	2018.	Difficult family circumstances
170.	Florist	2018.	2018.	Difficult family circumstances
171.	Road traffic technician	2018.	2018.	The program being too hard
172.	Assistant gardener	2018.	2018.	Difficult family circumstances
173.	Assistant tailor	2018.	2018.	Difficult family circumstances
174.	Assistant tailor	2018.	2018.	Difficult family circumstances
175.	Shoemaker	2018.	2018.	The program being too hard
176.	Shoemaker	2018.	2018.	The program being too hard
177.	Shoemaker	2018.	2018.	The program being too hard
178.	Shoemaker	2018.	2018.	The program being too hard
179.	Shoemaker	2018.	2018.	The program being too hard

180.	Shoemaker	2018.	2018.	The program being too hard
181.	Tailor	2018.	2018.	Difficult family circumstances
182.	Tailor	2018.	2018.	Difficult family circumstances
183.	Tailor	2018.	2018.	Difficult family circumstances
184.	Motor vehicle driver	2018.	2018.	The program being too hard
185.	Motor vehicle driver	2018.	2018.	The program being too hard
186.	Motor vehicle driver	2018.	2018.	The program being too hard
187.	Motor vehicle driver	2018.	2018.	The program being too hard
188.	Tailor	2019.	2019.	Failed a class
189.	Tailor	2019.	2019.	Failed a class
190.	Tailor	2019.	2019.	Failed a class
191.	Shoemaker	2019.	2019.	Failed a class
192.	Motor vehicle driver	2016.	2019.	Failed a class
193.	Assistant florist	2019.	2019.	Difficult family circumstances
194.	Assistant tailor	2019.	2019.	Difficult family circumstances
195.	Assistant tailor	2019.	2019.	Difficult family circumstances
196.	Road traffic technician	2019.	2019.	The program being too hard
197.	Florist	2019.	2019.	Difficult family circumstances
198.	Tailor	2019.	2019.	Difficult family circumstances
199.	Tailor	2019.	2019.	Health issues
200.	Tailor	2019.	2019.	Difficult family circumstances
201.	Shoemaker	2019.	2019.	Difficult family circumstances

202.	Shoemaker	2019.	2019.	Difficult family circumstances
203.	Shoemaker	2019.	2019.	Difficult family circumstances
204.	Shoemaker	2017.	2019.	Difficult family circumstances
205.	Fashion technician	2019.	2019.	The program being too hard
206.	Fashion technician	2019.	2019.	The program being too hard
207.	Assistant tailor	2017.	2019.	Difficult family circumstances
208.	Motor vehicle driver	2016.	2019.	The program being too hard
209.	Tailor	2020.	2020.	Failed a class
210.	Shoemaker	2020.	2020.	Failed a class
211.	Shoemaker	2019.	2020.	Failed a class
212.	Motor vehicle driver	2020.	2020.	Failed a class
213.	Florist	2020.	2020.	Health issues
214.	Florist	2020.	2020.	Health issues
215.	Road traffic technician	2020.	2020.	The program being too hard
216.	Road traffic technician	2020.	2020.	The program being too hard
217.	Assistant florist	2020.	2020.	Difficult family circumstances
218.	Assistant florist	2020.	2020.	Difficult family circumstances
219.	Assistant gardener	2020.	2020.	Difficult family circumstances
220.	Assistant gardener	2020.	2020.	Difficult family circumstances
221.	Assistant tailor	2020.	2020.	Difficult family circumstances
222.	Assistant tailor	2020.	2020.	Difficult family circumstances
223.	Tailor	2020.	2020.	Difficult family circumstances

224.	Tailor	2020.	2020.	Difficult family circumstances
225.	Tailor	2020.	2020.	Difficult family circumstances
226.	Shoemaker	2020.	2020.	Difficult family circumstances
227.	Shoemaker	2020.	2020.	Difficult family circumstances
228.	Shoemaker	2020.	2020.	Difficult family circumstances
229.	Shoemaker	2020.	2020.	Difficult family circumstances
230.	Shoemaker	2020.	2020.	The program being too hard
231.	Motor vehicle driver	2020.	2020.	The program being too hard
232.	Assistant florist	2019.	2020.	Difficult family circumstances
233.	Room painter	2019.	2020.	Health issues
234.	Motor vehicle driver	2018.	2020.	The program being too hard
235.	Motor vehicle driver	2018.	2020.	The program being too hard
236.	Assistant tailor	2021.	2021.	Difficult family circumstances
237.	Road traffic technician	2021.	2021.	The program being too hard
238.	Tailor	2021.	2021.	Difficult family circumstances
239.	Tailor	2021.	2021.	Difficult family circumstances
240.	Tailor	2021.	2021.	Pregnancy
241.	Tailor	2021.	2021.	Health issues
242.	Tailor	2021.	2021.	Difficult family circumstances
243.	Shoemaker	2021.	2021.	Difficult family circumstances
244.	Shoemaker	2021.	2021.	Difficult family circumstances
245.	Motor vehicle driver	2021.	2021.	The program being too hard

246.	Assistant gardener	2019.	2021.	Difficult family circumstances
247.	Florist	2019.	2021.	Health issues

Based on the statistical analysis from Table 15 we can see that Roma students from Čakovec ES mostly ended their schooling process already in the first year (189), which is 76,5 % of Roma students from the last ten years from Čakovec ES. The number of Roma students is dropping with every year of their program.

Table 15: The number of years before drop-out trend among Roma students at Čakovec ES from 2012 to 2021.

The number of years of being included in the high school program before dropping out	The number of Roma students
1	189
2	39
3	16
4	3
Total	247

As we can see from Table 16, the most common reasons for Roma students dropping out in the last ten years are difficult family circumstances - 40 % Roma students ended their schooling because of that. The second most common reason is class failure (one third of students), very frequently they drop out because the program is too hard for them (one fifth of students). Less frequent are the following reasons: pregnancy, transfer to another school and health issues.

Table 16: Reasons for Roma students dropping out of Čakovec ES.

Reason for dropping out	The number of Roma students
The program being too hard	54
Class failure	82
Difficult family circumstances	97
Pregnancy	7
Transfer to another school	1
Health issues	6

Comparison of Roma students that failed to successfully end their education on Lendava BH and Čakovec ES from 2012 to 2021

As in the case with a higher percentage of enrolled Roma students in high school programs, we can also see here that the “dropout” numbers from Čakovec ES are much higher from the ones at Lendava BH. In the case of Lendava BH, the difference between Roma students that successfully end their schooling and those that drop out is very small, on the other hand, it is a lot bigger in Čakovec ES. Up until 2021, the number of dropout Roma students was higher than the number of students that finished their schooling. In 2022 and for the first time in ten years, this relationship turned in a positive direction, since 2 Roma students more successfully finished their schooling process than dropped out. On the other hand, the school year of 2021/2022 was one of the worst years for Lendava BH, since 4 students dropped out and no student finished their schooling that year.

In the case of both schools, difficult family circumstances were one of the main reasons for “dropout” rate. Lendava BH also listed a lack of interest from the students and Čakovec ES added class failure and the fact that programs were too difficult for the students.

CONCLUSION

Based on our analysis of secondary sources we can come to the conclusion that **the number of Roma students increased in both schools in the last ten years**. The Roma students at Lendava BH currently represent 5,73 % of all enrolled students and at Čakovec ES 14,85%.

On Lendava BH, there were no special differences between Roma students that successfully finish their schooling and those that drop out in the last ten years. On the other hand, Čakovec ES had more noticeable changes; firstly, the number of students that didn't finish their schooling was always a lot higher than those that did finish it. During the school year of 2021/2022, the number of successful Roma students surpassed the number of those that dropped out.

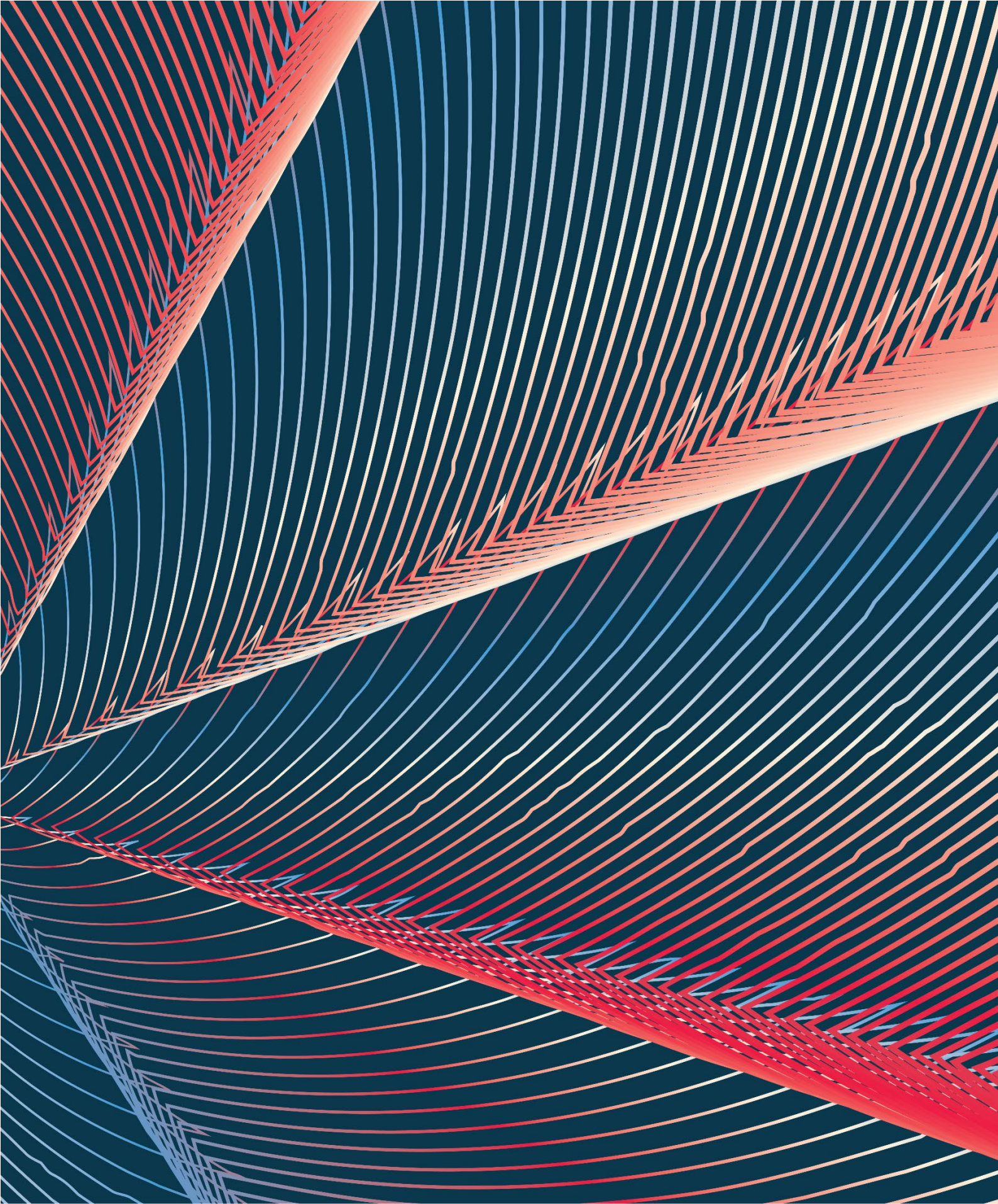
In both schools, Roma students mostly choose 3-year programs. At Lendava BH, three students that finished a 4-year program stand out (2 finished the “gymnasium” and 1 “economic technician” program), as well as two students that finished an additional 2-year program (finished 5 years of education together). In the case of Čakovec ES, most students choose 3-year programs, some of them 2-year ones. The most popular programs on the Lendava BH are: “car repairer”, “merchant” and “gastronomist-hotelier” programs and on the Čakovec ES: “tailor”, “shoemaker”, “motor vehicle driver” and “florist” programs.

Difficult family circumstances are the most common reason for “the dropout” rate among Roma students at both schools. Lendava BH also listed a lack of interest in the schooling and Čakovec ES added class failure and the fact that the programs were too difficult for the students.

We cannot make a data comparison on the whereabouts of the former students, since Čakovec ES couldn't obtain that information about their former students. In the case of Lendava BH students, about which we have information, we **can summarize that 9 of them are currently employed and 10 are unemployed.** Among them are those that

successfully finished their schooling and also those that dropped out, so it is not possible to determine the trend of the effect that education has on working status in this specific sample.

The findings of this research come from the data of partner secondary schools and therefore cannot be freely transferred and generalized to other high schools or different educational institutions. We propose that the secondary analysis should be carried out for each institution if necessary.

HEDROM

HIGHER EDUCATION FOR ROMA